Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 12 (1471) A. 28:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LOSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SONDAGEN DEN 21 MARS 1915.
HUFVUDREDAKTOR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Ett Bernadotte-Bröllop.

DET LÄNGE FÖREBÅDADE BRÖLLOPET mellan fröken Marianne De Geer och prins Bernadottes äldste son, grefve Carl Bernadotte af Wisborg, ägde i måndags rum i Jacobs kyrka och fick ett lysande förlopp. Templet strålade af ljus och blomsterdekorationer och det var en vacker syn, när bruden och brudgummen, den förra i en tung hvit robe med långt släp och på hufvudet en krona af äkta kristaller, den senare i sin gardesuniform, tågade in i den festsmyckade kyrkan, hvarest de kungliga personerna, brudparets föräldrar och öfriga anhöriga samt den stora skaran af högförnäma bröllopsgäster förut tagit plats. Efter vigseln, som förrättades af kyrkoherde Lindhagen i Engelbrekt, gafs af major och friherrinnan Linder middag å Grand Hotell för 170 personer.

Vi meddela här ofvan en gruppbild af bröllopsparet med tärnor och marskalkar. I midten synas alltså de nygifta, grefven och grefvinnan Bernadotte af Wisborg. Tärnor och marskalkar äro följande. I första ledet från vänster: Fröken Märta Linder, Grefvinnan Sofia Bernadotte af Wisborg, Fröken Märta De Geer, Grefvinnan Maria Bernadotte af Wisborg, Grefvinnan Elsa Bernadotte af Wisborg, Fröken Ulla Trygger, Fröken Louise De Geer, Fröken Madeleine Carleson. Bakom: Fröken Maria Langenskiöld, Fröken Brita Trolle, Underlöjtnanten friherre Carl De Geer, Löjtnanten grefve Pontus von Rosen, Löjtnanten friherre Sigvard Beck-Friis, Fröken Violet Hamilton, Löjtnanten friherre Emanuel De Geer, Underlöjtnanten grefve Nils Wachtmeister, Löjtnant Berno von Bornstedt, Löjtnanten friherre Hans von Blixen-Finecke, Underlöjtnanten friherre Gustaf af Ugglas. Den nedre bilden återger brudparet vid dess utträde ur kyrkan. Foto A. Blomberg och Th. Modin.

Sparsamhet i kristider.

Tre artiklar för Idun af ELSA TÖRNE.

I. Brödet, kaffet och penningen.

SVERIGES FOLK HAR ÄNDTLIGEN stannat betänksamt inför tillropet: "Sparsamhet!" och uppfattat det såsom ett lystringsord verkligen gällande hvar och en.

Då krigsryktena flögo öfver världen och fruktan för vårt eget öde skärpte våra sinnens känslighet, så att vi uppfattade de krigförandes nöd såsom vår egen, då stod plikten för den enskilde att spara tydlig och klar och kändes rent af såsom en lättnad — så som det alltid kännes som en lättnad, om man vid ett olyckstillfälle eller vid en sjukbädd får en uppgift och kan göra sig nyttig.

Men när allmänheten skulle taga fatt på uppgiften att spara, visade det sig för de flesta, att denna uppgift icke var så lätt och icke så rätlinjig som man föreställt sig. Hittills hade begreppet "sparsamhet" för de allra flesta varit skäligen osammansatt: "Att spara" vore ju att bruka så litet pengar som möjligt och förbruka så litet varor som möjligt och att under större eller mindre känsla af försakelse tvinga sina utgifter ett stycke under inkomsterna eller åtminstone i jämnbredd med dem.

Men nu i dessa krigs- och kristider har det blifvit uppenbart att sparsamhet är en hel vetenskap, ett problem lika svårlöst som alla andra olösta samhällsproblem.

I det första starka intryckets nyvaknade entusiasm gingo många till verket med afsiktlig grundlighet, då de för sig afgjorde, hvad de kunde spara = försaka.

För husmödrar heter nu en gång för alla den tyngsta utgiften: tjänare, åtminstone i alla hem, som ej äro rika. För unga flickor är det kläder och toalettlyx, för den allvarliga ungdomen studiekostnader, för de förmögna i allmänhet all lifvets bekvämlighet, skönhet, njutningar och nöjen.

Hvem ville icke nu för det stora ändamålet, fäderneslandets bästa, och för den ovissa framtiden, försaka en stor del af allt detta goda, åtminstone genom att nu under de närmase kritiska tiderna stoppa till utgiftsflödet!

Och resultatet af denna goda vilja? — Ja, resultatet hann aldrig helt visa sig, ty redan de första ansatserna voro nog för att ställa begreppet "sparsamhetsplikt" på hufvudet. Husmödrarna, som varit redo att offra sin bekvämlighet och afstå från en eller flera tjänare, fingo höra, att de voro lika hjärtlösa som tanklösa, då de togo lefvebrödet från de sålunda platslösa; de unga kvinnorna, som heroiskt beslutade att själfva sy och ändra sina kläder, själfva tvätta sitt hår och själfva montera sina hattar, fingo den frågan till besvarande: hvaraf då sömmerskor, damfrisöser och modister skulle lefva. Studerande ungdom, som gärna velat offra ett studieår för att i stället bära stundens bördor, insåg snart att stunden var illa vald att tränga in på den belägrade arbetsmarknaden. Och lyxens, skönhetens och nöjets präster och prästinnor frågade förtviflade, om meningen vore, att de skulle gå från dörr till dörr och tigga.

Genom pressen gingo artiklar, inspirerade af tyska och svenska nationalekonomer, som framhöllo att hvar och en gjorde samhället den största tjänsten genom att lefva "alldeles som vanligt" eller ännu hellre en smula mera öfverflödigt än vanligt, eftersom många af tvång måste inskränka sig och sålunda ekonomiska rubbningar i hvarje fall ej kunde undgås.

Det lider intet tvifvel att detta nya sociala pliktbud mottogs af en stor skara med tillfredsställelse. Att "lefva som vanligt", det vållade ju minsta hufvudbry, men för andra blef det en källa till stora bekymmer om rätt och orätt. — Pliktens väg, som nyss låg så rak och klar, hade delat sig i en hel knippa af vägar, alla med en dubbelsidig vägvisare, på hvars ena sida stod: "den rätta vägen" och på den andra sidan: "den orätta vägen".

Sparsamheten, som hittills för svensken blott varit en personlig klokhetsplikt, hvars åsidosättande icke hörde till de sju dödssynderna, hade med ens genom världskrigets verkningar blifvit ett svårlöst socialt problem, som angick oss alla på det intimaste..

Och allt som tiden gått och det ekonomiska världsläget försvårats, ha de mest olika kraf ställts på den enskilde under namn af "plikt".

Ur detta kaos kristalliserar sig numera för den uppmärksamme iakttagaren olika sparsamhetslinjer, hvar och en representerande en moralisk plikt. Men det kan icke förnekas att dessa linjer på många punkter korsa hvarandra på ett sätt, som gör en pliktkollision oundviklig och lämnar ett fritt spelrum för den fria viljans ofta tunga afgörande.

Det är nämligen lättare att gå en tung väg, om man intet annat val har, än att vandra en lättare under tvifvel, om det är den rätta.

*

De sparsamhetslinjer vi sålunda numera klart och tydligt urskilja äro följande:

1) Vår nationella plikt att klokt hushålla med landets gemensamma tillgångar;

2) Vår personliga plikt att skydda vår egen ekonomiska existens;

3) Vår sociala plikt att bistå andra klasser eller individer, som ha det sämre ställdt än vi själfva;

4) Vår fosterländska plikt att i kritiska tider äfven med stora personliga uppoffringar bidraga till fäderneslandets tryggande.

Vår nationella plikt att klokt hushålla med landets gemensamma tillgångar böra vi ovillkorligen sätta såsom det första sparsamhetsbudet, hvilket angår alla, vare sig att de ha mycket eller litet att hushålla med.

Den nu högaktuella brödfrågan faller under detta första bud. Den angår oss alla från den största till den minsta. Under en lång fred och en lång period af välmåga ha vi glömt fädrens sed att ägna brödet vår vördnad såsom varande den speciella sinnebilden för Guds omsorg om oss.

Att kasta bort ett stycke bröd, om aldrig så litet och oansenligt, ansågs af våra fäders fäder såsom synd; och en liten syndare, som gjorde sig skyldig därtill fick alltid kyssa brödet och äta upp det, om han ville slippa undan riset. För vår generations barn och ungdom är ett stycke torrt bröd, utan alla de tillsatser, som vällefnaden gjort till hvardagsnjutningar, af noll och intet värde, äfven i ganska fattiga hem. Men nu står ännu en gång brödbristens hotande spöke inom synhåll och hörhåll för tidens barn — äfven om detta ännu icke kan märkas på våra bagares butikdiskar och kanske dess värre ej heller i de enskilda hemmen.

Här ha vi en plikt att fylla, mot nationen och oss själfva och mot framtiden, nämligen att insätta brödet på dess representativa plats såsom föremål för vördnad och en bild af vår tacksamhet och förnöjsamhet. Låt oss påminna oss den gamla frågan: Hvarför bedja vi om bröd och icke om allt det andra, som vi behöfva? Jo, för att ständigt påminnas om att vi blott ha rätt att begära lifvets nödtorft, men icke lifvets öfverflöd. För allt hvad vi njuta utöfver denna knappa nödtorft ha vi att icke blott tacka utan ock att känna oss som gäldenärer. Och det är i första rummet till nationen vi skola gälda vår skuld. I dessa tider begäres af oss att vi skola gälda en del af denna skuld genom att öfva en klok nationell hushållning så långt hvar och en af oss förmår.

Jag skall strax tala om ytterligare tvenne synnerligen aktuella spörsmål för samma nationella hushållning, nämligen penningen och — kaffet, men jag vill först säga ännu några ord i brödfrågan.

Denna bör i sitt nuvarande läge betraktas äfven ur en annan synpunkt, nämligen den nationella förtänksamhetens.

Det kan ju tyckas, att nationens finansiella förmyndare: statsmän, nationalekonomer, statistici och finansiärer skulle ha befogenhet eller än mer skyldighet att ringa i stora klockan, när ett sådant missförhållande är på väg att inträda som det, i hvilket vi nu befinna oss: att Sverige, som dock är ett jordbrukande land, icke producerar brödsäd tillräckligt för det egna behofvet.

Herrar historici må ha rätt att efteråt notera händelserna sådana de komma och därom göra historia, men praktikens män anstår det väl bättre att ingripa i händelsernas reglerande och skapa historia. Icke sant? — Hvad tjänar all statistik och all lärdom till, om slutsatserna ändå icke kunna dragas, förr än efteråt, då hvar och en kan afläsa dem direkt i händelserna, utan statistik och lärdom — och då det är för sent?

Under en följd af år har det nu fått predikas af det moderna jordbrukets talsmän, och utan gensägelser eller varningar från auktoritativt håll, att det är en dålig ekonomi, ovärdig rationella jordbrukare, att odla höstsäd — isynnerhet råg — eftersom man genom odling af foderväxter kan taga flerdubbelt högre vinst ur jorden. Resultatet har visat sig däri, att odlingen af brödsäd icke hållit jämna steg med utvecklingen i öfrigt, hvarför en genomsnittsimport af brödsäd på 50,000,000 kr. årligen blifvit nödvändig.

Detta missförhållande framträder så mycket bjärtare, som hela den riktning, i hvilken jordbruket drifvits och lockats in, äfven genom statens och länens egna konsulenter, samtidigt visar sig vara grundfalsk och på väg att leda till ekonomisk ruin för de jordbrukare, som gifvit sig denna riktning helt i våld. Jag har haft tillfälle belysa detta i

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10—4.
Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402. Kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 1646. Allm 6147. Kl 9—6.
Annonskontoret: Riks 1646. Allm. 6147. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

25 öre efter text.	Utländska annonser:
30 öre å textsida.	30 öre efter text. 35 öre å textsida.
20% förhöjning för särsk. begärd plats.	20% förh. för särsk. begärd plats.

Svensk Djurskyddskalender för i år. Det är ju icke konsulenterna, som härvid äro att klandra. Det ligger i sakens natur, att de skola se företeelserna isolerade och ej kunna bedöma deras långverkan. Det är en storfinansiell uppgift att se detaljerna i deras världsekonomiska och nationlekonomiska sammanhang; och det är synd om ett land, där de ledande icke se bortom husknuten.

Vi kunna icke begära af den enskilde jordbrukaren att han skall genomskåda ett finansiellt problem af denna omfattning eller självmant uppoffra det egna intresset för det allmänna eller stundens för framtidens, då han i en sådan handling hvarken finner stöd eller förståelse af dem, som vederbör.

Det är min öfvertygelse, att tusentals jordbrukare i landet blott skulle behöft några ord af upplysning och eggelse uppifrån för att bereda en större plats åt brödsäden på sina åkrar, så mycket hellre, som äfven traditionen talar härför. Det är ett misstag att tro, såsom många icke-jordbrukare faktiskt göra, att vårt land icke kan gifva bröd åt oss alla. Det har beräknats att Skåne ensamt skulle kunna föda hela Sveriges befolkning. Att vi nu stå inför faran af brödbrist och, hvad som är nästan ännu värre, brist på utsäde till ett kommande år, är allena brist på förutseende, — icke personligt, ty de flesta ha odlat tillräckligt för sig och de sina — men nationellt.

Om något skulle ha sin gifna plats i hvarje års officiella almanacka, så vore det väl sådana råd, som statistisk och finansiell kunskap i förening borde kunna gifva med afseende på näringslifvet i landet. Med all aktning för de artiklar, som nu fått hedern att fylla denna anspråksfulla plats, menar jag, att den dock kunde vara bättre fylld.

Så var det p e n n i n g e n. Af allt som i detta sammanhang kunde och borde sägas om den till de enskildas upplysning, framför allt kvinnornas, vill jag nu blott framhålla vår nationella plikt att icke godtyckligt behandla penningen såsom enskild egendom, med hvilken vi göra precis hvad vi vilja. — Strängt taget bör ingenting af värde betraktas såsom till den grad vårt eget att vi ha rätt att därmed göra hvad vi vilja, om tilläfventyrs vår vilja vore att förinta det eller bruka det i samhällsfientligt syfte. — Förhållandet med penningen är belysande härför. Penningen är visserligen din eller min, men det är misstag, om vi tro oss ha rätt att göra med den allt hvad vi vilja ,ty penningen är också nationens. De enskildas sammanlagda förmögenhet utgör nationens förmögenhet. Det är visserligen sant att under normala förhållanden inga lagbud skulle hindra en eller annan ibland oss att tillbyta sig riksbankens guld för allt hvad han äger och sedan kasta detta guld i strömmen. Men om många gjorde det, skulle det snart bli belagdt med straff; dårhuset sannolikt — ty genom ett sådant tillvägagående skulle nationen utarmas på samma gång som den enskilde.

Men det är icke mycket förnuftigare att lägga guld och silfver, eller penningar i allmänhet, i ett väl låst kassaskrin än att lägga dem på sjöbottnen. Om man undantar fördelen att kunna taga fram dem igen, när förståndet eller samvetet vaknar.

Hvad som tydligen blir orätt, om alla skulle göra det, det är också orätt för den enskilde att göra. Om vi tänka oss att alla människor, som äga några pengar, i kritiska tider skulle gömma dem, så förstå vi att följden skulle bli den största förbistring och en oerhörd nöd.

Penningen skall vara i ständig rörelse och göras fruktbärande; den skall ständigt skapa nya värden och på sin väg, lika som i förbigående, kläda och föda de skaror, med hvilkas hjälp den skapar dessa värden. Den skall vara som ett rinnande vatten, samladt till ett fall, som drifver kvarnar och fabriker.

I kristider som dessa är det viktigare än någonsin att penningflödet icke sinar. Att "spara" i dessa tider är därför icke liktydigt med att hålla penningen stilla, orörlig, outgifven, utan det är tvärtom allas plikt mot nationen att sätta penningar i omlopp. — Men — icke godyckligt, själfviskt och utan eftertanke, utan under en vida starkare ansvarskänsla än under normala förhållanden. Den som själf hvarken vill eller kan bruka alla sina pengar, bör anse det som sin ovillkorliga plikt att sätta dem i den allmänna rörelsen genom bankernas förmedling och såmedels göra dem fruktbärande.

I den första förskräckelsen vid krigsutbrottet föllo äfven många eljes förnuftiga medborgare för frestelsen att rifva till sig den del af nationens förmögenhet, som de kallade sin egen och — gömma den i väl låsta privata gömslen. Många ha väl vid detta laget plockat fram dem igen, men mångas samveten sofva nog ännu. Må de vakna till känsla af sitt nationella ansvar! — I detta fall är det ju ej fråga om att afhända sig sin rättmätiga tillhörighet, blott att göra penningar tillgängliga, så att icke näringslifvet mera än högst nödvändigt må afstanna. Och för dem, som icke personligen drabbats af den ekonomiska krisen, är det otvifvelaktigt en bjudande plikt att göra större ekonomiska insatser än vanligt, för att i någon mån uppehålla jämvikten. Vår nationella och vår sociala plikt sammanflyta alldeles på denna punkt, om också metoden blir olika allt efter som vi betrakta jämvikten från nationens, d. v. s helhetens eller från individernas synkrets.

När vi bidraga till att hålla nationens alla stora hjul gående, då uträtta vi jämförelsevis mera, än om vi taga en och annan individ under armarne. — Men det är nödvändigt att båda delarne bli gjorda. —

Och så var det k a f f e t. — Jag väljer detta såsom bäst illustrerande för arten af n a t i o n e l l sparsamhet, till skillnad från p e r s o n l i g. Och så berör det förtroligt 99 % af alla svenska hem, eller kanske 99,9 %.

Låtom oss antaga att en stockholmsfamilj på sex personer förbrukar per vecka:

1 kg. kaffe	2:00
1 kg. socker	0:65
1 lit. grädde	0:75
Summa kr.	3:40

Nu vilja de göra besparande inskränkningar och fråga sig, hvad som skulle kunna ersätta den kära kaffetåren. De enas om att 2 flaskor öl och 2 liter mjölk möjligen skulle göra det. Men om ölet kostar 30 öre och mjölken 38 öre, så gör det en veckoutgift på 4:76 och blir sålunda ingen besparing, utan en ökning pr månad af nära 6 kr. Alltså, p r i v a t e k o n o m i s k t sedt bör familjen ingalunda byta bort kaffet — som dessutom gör dem glada, eftersom kaffet är "de fattigas enda poesi".

Men annorlunda ställer sig problemet, om vi se det n a t i o n a l e k o n o m i s k t. För kaffe betalar nationen till utlandet årligen 40,000,000 kronor utan att — såsom nation — få någonting af värde i utbyte, men väl ytterligare förlust i form af försvagad lifskraft hos barn och ungdom, nervsvaghet och sjukdomar hos de äldre. Men denna förlust kan icke uppfattas af kaffeförbrukarna själfva, i hvarje fall icke omedelbart. Tvärtom. Eftersom kaffet i sig själft är en mild stimulans och dessutom i tusen och åter tusen hem fått karaktären af hemtrefnadens och hemvärmens förkroppsligande, så är kaffets omedelbara verkan ett stärkande af lifsmod, lifsglädje och arbetsförmåga; för

En sköterska.

NU, NÄR JAG KNYTER MIN HUFVA,
barn, för att lämna dig åter,
barn, som jag vårdat — då gör det
visst litet ondt, men jag måste.

Redan ha månader farit,
rusat förbi som de pläga,
gått med sitt sorl, men härinne
ingen fick störa den lilla.

Här i vår ensamma kammar
ensamma voro vi tvenne.
Hvad här var tyst, och hur stilla
dagen såg in genom fönstret.

Nu skall jag lämna dig redan,
dig, såsom alla de andra.
Själf fick jag intet att älska,
hemlös och främling i lifvet.

Ja, jag skall lämna dig åter.
Det är mitt kall och mitt öde,
men ditt oskyldiga leendes
stråle gör ondt i mitt hjärta.

Snart får du växa i världen,
känna din syster och broder,
fästa dig vid deras åsyn,
fader och leende moder.

Finge jag tro, att — en sällsynt
stund — bakom alla de andra
skymtade för dig ett anlet
drömlikt, med ögon af allvar!

Ack, det är villor, jag vet det.
Du skall bli stor med de store.
Mig skall du glömma så spårlöst
djupt som om aldrig jag varit.

Le nu för sista gången!
Så — det är godt. Lilla kära!
Nu har jag handen på låset.
Sakta, din slummer är nära.

FREDRIK VETTERLUND.

Låt kemiskt tvätta Edra bal- och supédräkter hos oss och Ni blir belåten
Örgryte Kemiska
Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

otaliga människor den enda ljuspunkten i tillvarons gråa tristhet. Reaktionen efter kaffet inträder ej heller under skrämmande former, såsom efter spritförbrukning. Den kommer, under åratal endast i form af längtan efter en ny dosis stimulans af samma slag, liksom en lampa, som håller på att slockna, därmed varskor om att oljan tagit slut. Fyll den och lågan brinner åter klart.

Det är därför obeskrifligt mycket lättare att öfvertyga en drinkare om att brännvinet är en förbannelse än att öfvertyga kaffepimplaren om kaffets fördärflighet. Drinkaren och i ännu högre grad hans familj ha uppenbar erfarenhet om brännvinets sorgliga följder, men hela den kaffepimplande familjen, allt från de gamla, som med darrande händer famla efter kaffekoppen, ned till knäsittaren, som blott får smaka en "kaffefisk" (= sockerbit) ur fars eller mors kopp, alla ha endast ljufliga intryck af den varma, skönt doftande drycken; — en och annan kaffefördärfvad magpatient att förtiga. Hälst tiger hon (eller han) också själf, dricker ändå, njuter och lider.

Vi göra klokast i att mäta motståndets styrka och söka dess ursprung, då vi vilja gå till storms mot kaffemissbruket i vårt land, vare sig vi göra det i folkhälsans eller i den nationella sparsamhetens intresse. I annat fall finna vi aldrig de medel, som kunna helt eller delvis bryta eller böja detta motstånd.

Kaffemissbruket i landet kostar oss redan 40 milj. kr. och har förutsättningar att stiga ännu högre, om ingen damm sättes för det. En socken i Dalarne på 5,000 själar inköpte ett år för 120,000 kr. kaffe och socker tillsammans. Om vi antaga att halfva beloppet gällde socker, ett mildt antagande, så betyder detta 12 kr. per år och individ för kaffe. Om detta gällde Sveriges hela befolkning, så skulle nationalutgiften för kaffe stiga till 60 miljoner

Det lider intet tvifvel att det är vår nationalekonomiska plikt i dessa tider att inskränka bruket af kaffe, därför att det drar värden ur landet, som så väl behöfvas för att uppehålla näringslifvet inom landet. Från den enskildes sida kan detta ske genom att minska bruket af utländskt kaffe, d. v. s. det äkta. Och från statens genom att fördyra kaffet högst väsentligt medels påläggande af en tull, som på samma gång den tvingar till minskad kaffeförbrukning — en välgärning för folkhälsan — skulle fylla ett skattebehof, inför hvilket man står ganska frågande.

Man har beräknat att genom en kaffeskatt af 75 öre per kg skulle förbrukningen rimligtvis nedbringas till $^2/_3$ af den nuvarande och staten inhösta $16^1/_2$ miljoner. För den enskildes kassa skulle denna inskränkning hvarken betyda plus eller minus, eftersom den mindre kvantiteten betingade ett högre pris, men för statskassan skulle ett sådant tillskott betyda en högst kännbar förstärkning och ingen bagatell. Och för nationen skulle det betyda ökade möjligheter för inhemskt arbete och inhemska produkter.

Skola vi icke vara villiga att medverka härtill, hvar och en? Om vi icke vilja helt afstå från kaffenjutningen, så kunna vi åtminstone reducera den till hälften eller de äskade två tredjedelarne. Och hvarför kunna icke vi såsom våra farföräldrar och våra praktiska grannar hinsides Sundet använda kaffetillsatser? Vårt ärliga svenska korn, brännt tillsammans med hälften kaffe eller någon af de inhemska kaffeersättningar, hvilkas godhet och renhet vi kunna pröfva?

Poesien och hemtrefnaden i kaffenjutningen ligger till stor del i anordningarne, som tilltala oss estetiskt och familjärt. Kvinnorna få lägga ned sin kärlek på att göra kaffetimmen till dagens högtidsstund, så lägger ingen märke till, om kopparne blifvit mindre eller deras antal färre eller om drycken ej doftar så ren mokka eller java. Man lägger i stället i alla de tusen svenska hemmen dagligen sten till sten i en fastare grund åt moder Svea att bygga sin framtids hus uppå.

Samma nationella sparsamhetsplikt, som ålägger oss att hushålla med brödet och att släppa penningen lös och som manar oss alla att inskränka vår kaffeförbrukning, därför att den så tungt belastar nationens ekonomi, bör också ålägga hvar och en att göra liknande inskränkningar, utan hänsyn till den privata ekonomiens kraf, i sin förbrukning af alla artiklar, som skola köpas med nationens guld från utlandet. Framför allt om de kunna ersättas med svenska varor, det vill säga gifva bröd åt Sveriges egna barn.

I detta sammanhang kunde behöfva påpekas många förhållanden eller missförhållanden och många opraktiska och fördyrande seder och bruk, för hvilka icke blott våra sociala vanor utan äfven hemmen och kvinnorna äro ansvariga. Men jag vill endast uttala ett Gif akt!

Äfven kunde kvinnolyxen kräfva sitt särskilda kapitel. Men må kvinnorna rannsaka sig själfva. Hufvudsaken är att både män och kvinnor göra klart för sig, att vår plikt att öfva sparsamhet icke är en angelägenhet, som kan affärdas endast ur privatekonomiska synpunkter. Vi måste ställa oss själfva till ansvar äfven för nationens ekonomiska kraf.

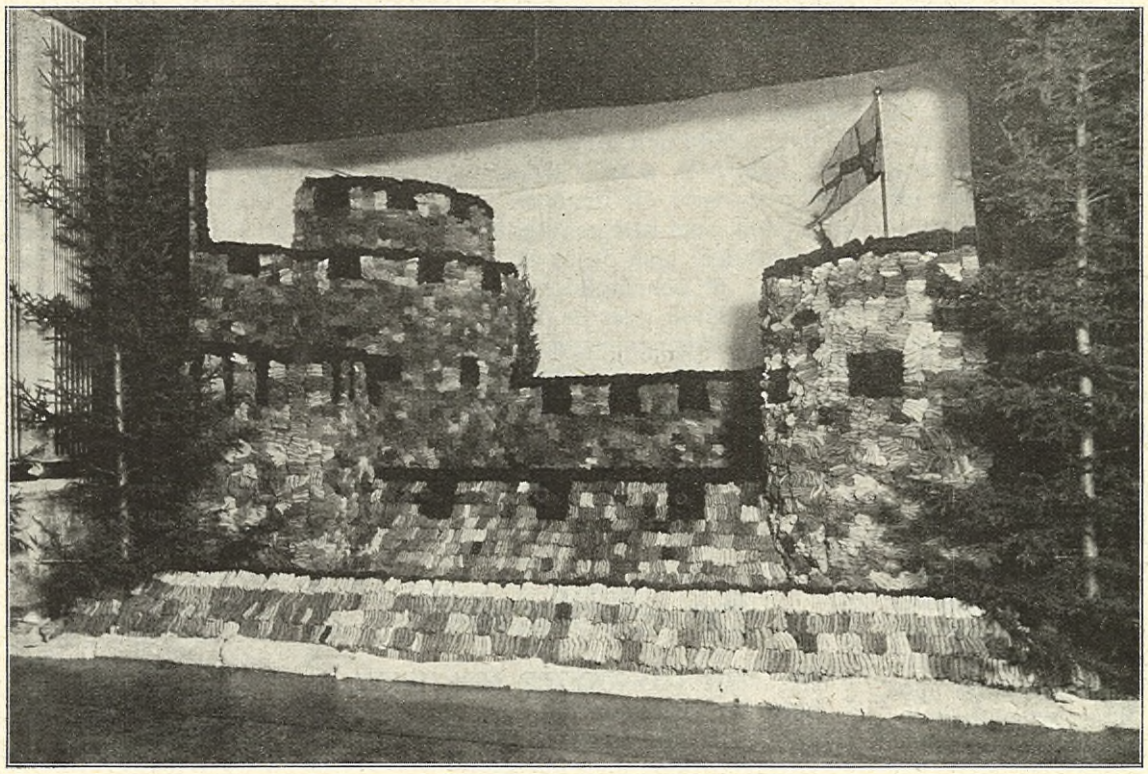

Den stora strumpfästningen i "Hvita hafvet" Victoria-dagen.

DEN I VART FÖRRA NUMMER OMNÄMNda namnsdagsgåfvan till drottningen, bestående af ej mindre än 70,000 krigsutrustningspersedlar, däribland 60,000 par strumpor, öfverlämnades Victoriadagen under mycket högtidliga former å Kgl. slottet. Strumporna hade ordnats som en fästning, enligt hvad ofvanstående bild anger. En textad adress — utförd af fröken Berta Svensson och hofbokbindare Hedberg, se nedan! — frambars vid tillfället till landsmodern af 12-Marskommittén. Adressen hade följande lydelse: "Till Sveriges drottning. I djupaste underdånighet anhålla vi i svenska kvinnors namn, att denna dag till Eders Majestät få frambära en varm välgångsönskan. Under den allvarstyngda tid i hvilken vi lefva, har det för landets kvinnor verkat som en tyst men starkt uppfordrande maning att städse se hurusom Eders Majestät gått i spetsen för de gärningar, som kvinnor velat utföra till gagn för landet. På denna grund våga vi hoppas att Eders Majestät täcktes vilja emottaga och efter egen önskan till förmån för landets försvarare använda en anspråkslös gåfva, gifven som ett uttryck för mångas fosterlandskärlek och gemensamma längtan att få bringa sin hyllning för landets Drottning. Stockholm den 12 mars 1915. Marskommittémedlemmarnes namn."

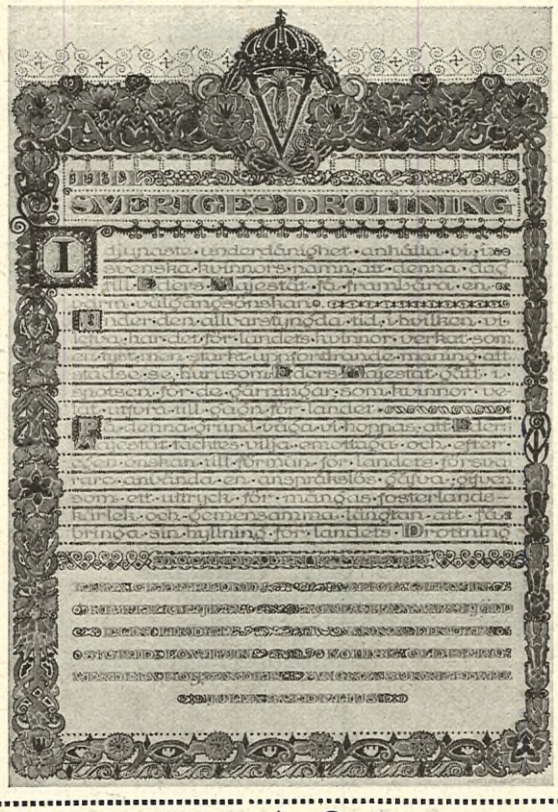

IDUNS KOKBOK AF ELISABETH ÖSTMAN

är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Pröfva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

Vid krigsutbrottet, i Åbo socken.

För Idun af
LUDVIG NORDSTRÖM.

I.

DET ÄR VISSERLIGEN INTE TID ännu att skrifva världskrigets historia, men man kan påpeka en och annan händelse, som kriget i fråga fört med sig, ja, kanske rentaf börja teckna en och annan mindre verkan af dess stora svallvåg.

Dylika verkningar förspordes ju ganska snart, och icke minst var detta fallet inom det lilla Åbo socken i konungariket Sverige. Socknen i fråga är inte stor, men dess invånare ha dock den egenheten, att de — om med rätt eller orätt får följande historia visa — kalla sig och anse sig för människor.

Verkningarna bland sockenborna voro inte heller så stora som händelserna ute i världen, där man gjorde monumentalhistoria med alla de medel, en nådig och kärleksfull försyn ställt till mänsklighetens förfogande för att utföra den nämnda försynens hemlighetsfulla planer med oss, som kräla på jorden, och bland hvilka heliga medel mord är det främsta och mest uppskattade.

Men så långt gick det nu inte i Åbo socken. Utan det gick så här.

II.

Först ett par ord emellertid om skådeplatsen för händelserna.

Åbo socken ligger i Svealand på en större slätt. I horisonten åt norr går en mörk rand med hvassa hak, det är skogen, vill säga ser för det diktande ögat ut som en skog, men befinnes vid närmare besiktning ha samma förhållande till en väldig skog som Bismarcks tre hårstrån till ett polkahår på en polack.

Längs Åbo sockens horisont åt söder glider hela året ett järnvägståg, stundom från vänster till höger och vid alla andra tillfällen från höger till vänster.

Dessa båda horisonter förbindas af en blå ullgarnstråd i nyckfulla knyckar vridande sig öfver slätten. Det är Åbo-ån, som på midten blir en platt insjö, Åbo-sjön.

Där sänker sig slätten lite grann, skjuter ur sitt inre upp några ekdungar, och i deras skydd ligga tre gårdar. Förbi dessa tre gårdar släpar sig en hvit dammig, krokig, slö, gammal, vemodig, fattig, tom, riktigt ursvensk landsväg. Den går från järnvägshorisonten till skogshorisonten och tycks mumla för sig själf:

— Hvad i Herrans namn skall jag, gamla kronlandsväg, egentligen tjäna till, då människorna till slut bara fara som troll på järnstänger och på vatten och i luften!

Och så försvinner han i skogen och syns aldrig mer.

Nog af, det är Åbosockens gamla landsväg, och han har nu en gång sitt utseende för sig som allt annat gammalt i världen, och så ser han ut att tänka. Hvarför skulle han för öfrigt annars dra till skogs?

Men han är i alla fall den sammanhållande tråden i denna historia, och därför blef han presenterad.

Ty just där han började vid järnvägsstationen, låg socknens enda handelsbod, ägd af handelsman Fripon. Första ekdungen han passerade tillhörde ett ställe, hvilket af en anledning lika mystisk som världskrigets, kallades Åsen, och det var nu arrangeradt till pensionat, som innehades af den ensamma fröken Fårelius. Andra ekdungen reste sig kring manbyggnaden på Tomta herrgård, ägd af patron Leman, och den tredje ekdungen, som inte var mycket att hurra för och låg långt bortåt skogshorisonten, skyddade det lilla enkla hvita hus, som ägdes af en liten, liten herre, som hette herr Tåbias.

Lägger jag så till, att det på Åsen fanns ett växthus, där en trädgårdsmästare Pettersson regerade med milda ord och vänliga handrörelser, samt att Åbo-sjön totalt behärskades från en klappbrygga af en kolossal tvätterska vid namn Johanna, och slutligen, att det bodde småbönder ute på slätten bland stenrösen, så har läsaren fått veta alldeles nog om Åbo socken för att införas i det skådespel, som där rullade upp sig, när världskriget bröt ut.

III.

Hela sommaren hade de ofvan nämnda personerna i socknen left fredligt och lugnt, så som hela mänskligheten i öfrigt gjort, och tyckt om hvarandra så pass mycket, som det varit möjligt och allmänt vedertaget på världens dittillsvarande organisationsgrad.

Patron Leman hade levererat mjölk till fröken Fårelius och gått och tittat på sina sädesfält samt funnit, att 1914 års skörd artade sig att bli god, lite mindre än beräknadt till mängd men med osedvanligt fullmatad kärna, och han kalkylerade ganska förnöjd öfver höstaffärerna.

Handelsman Fripon hade haft sin blick fästad på sockenböndernas göranden och låtanden och gjort upp om det ordinarie utbytet af varor mot deras landsprodukter.

Herr Tåbias hade som vanligt skjutsat små hvitklädda damer från pensionatet i sin lilla kärra. Hans lif hade det till uppgift, ty han ägde lite pengar och i följd däraf ett nervöst temperament, som gjort honom till en landsflykting från de farliga städerna, och nu lefde han, redan gammal, som ensam galant kavaljer i kärra om sommaren, i släde om vintern, och som skjutssven för alla de unga bräckliga kvinnor, hvilka städerna trampat på och som härute på landsbygden skulle hela blessyrerna. De voro ett ständigt tåg af hjältinnor för herr Tåbias, och han såg på dem med nervöst blinkande och lyckliga hjälteögon, under det han ryckte ifrigt med sina nervösa halsmuskler och talade i små korta stammande satser om den härliga luften. Hela sommaren hade herr Tåbias dessutom ätit hemma, emedan han gjort en upptäckt, nämligen att de unga stadsdamerna så gärna ville tjänstgöra som kokerskor. De veko upp sina luftiga ärmar och lekte allvar kring spisen, och under tiden gick herr Tåbias omkring för sig själf, ryckande i alla muskler och kisande med ytterlig belåtenhet ut öfver Åbo socken och dess vida slätthorisont.

Detta hade varit det intressantaste samtalsämnet på Åsens pensionat hos fröken Fårelius. Där bodde utom de skadade unga stadsdamerna, äldre herrar och fruar, som sutto hela dagarna i hvilstolar under ekar och äppelträd, samt gamla fröknar med pincenez, som vandrade omkring i socken, talande med sockenborna och pekande under skratt och förtjusning på dem, sägande till hvarandra:

— Se, så utomordentliga typer!

Hvad sockenborna angår, så hade de inte något egendomligt i sitt lif, som här kan anföras, de voro bara vanliga sockenbor i Sverige, och de enda bland dem, som kunna vara värda en rad, voro trädgårdsmästaren på Åsen, emedan han förklarade, enligt en alldeles ny sekt, Guds frälsningsplan med människorna ute i ett bönhus långt bort från Åsen, om lördagsaftnarna, och tvätterskan Johanna, emedan hon för de gamla fröknarna, som hon tvättade åt, öppet vidgick, att hon inte kunde gilla fattigdomen.

Så hade dagarna gått, soliga och stilla, och hela socknen hade liksom världen i öfrigt left som i paradiset, hvar och en på den plats försynen gett honom. Och liksom i det bibliska paradiset lågo lejon och lamm om hvarandra, de hade blifvit hvarandra så lika, att de inte kunde skilja hvarandra åt inbördes.

Så att allt var kort och godt fullkomnadt.

IV.

In i detta paradis började nu världskriget kasta sin skugga, och det inträdde en förändring i Åbo sockens utseende. Ett med situationen obekant öga skulle dock inte ha märkt förändringen. Fåglarna sjöngo alltjämt i den soliga luften öfver slätten, och allting var stilla.

Men de gamla fröknarna med pincenez hade som på kommando inställt sina promenader kring socknen. De höllo sig hemma på Åsen, vandrande af och an under häftiga samtal bland äppelträden, herrarna och fruarna i hvilstolarna hade stigit upp, och alla sågo ut mot bondgårdarna bland stenrösen på slätten, ut öfver Åbo sockens vida horisont, som om Åsen varit en fästning, väntande fiendens anlopp.

Det hade inträdt belägringstillstånd öfver hela världen, alltså äfven på denna lilla plats. Leendena och förbindligheterna voro aflyftade som granruskor från kanonmynningarna, man väntade krig och beredde sig att när som helst inta den plats, man visste sig ha i den stora världsstriden.

Bönderna stodo i hopar borta i byarna på slätten och sågo fundersamma ut.

Handelsman satt vid sin kontorspulpet och smålog, medan han ritade obegripliga figurer på ett papper.

Patron Leman gick fram och tillbaka i sitt arbetsrum på Tomta och gnuggade händerna samt höll utkik på himlen, att den skulle fortsätta med att stå hög och klar och glädja hans tankar.

De hvitklädda stadsdamerna gingo med hastiga steg och nästan dåliga samveten bort till herr Tåbias, som också hade hört hvad som närmade sig, fast han själf inte höll sig med tidningar, ty det stodo inte hans nerver ut med. Han ryckte på det lifligaste med sina halsmuskler och var mycket belåten med ett världskrig.

— Men, herr Tåbias, ropade de små damerna, hur så? Hur så?

— Jo, då, svarade herr Tåbias, det kommer att bli så välgörande!

Han kunde inte riktigt förklara, hur han menade.

— Jo, det förstår man ju! sade han, och de små damerna kände hans ord i alla fall som en lättnad.

— Ja, ni är söt ändå, herr Tåbias! sade de, och då önskade herr Tåbias, att det måtte bli världskrig lite oftare.

Men allt detta var bara förberedelser, och ingen i Åbo socken hade ännu mer än gjort sig beredd. Signalen till belägringstillståndets öfvergång i krigstillstånd hade ännu icke hörts. Men allt var klart.

V.

Så kom signalen, och hela Åbo sockens krigstillstånd trädde i funktion, skådespelet

rullade upp sig med rasande fart, och hvar och en var på sin plats och gjorde hvad som stod i öfverenstämmelse med hans eller hennes plikt och natur.

Det började på Åsens pensionat. Två fruar och en fröken sade ögonblickligen suck och sjönko till golfvet afsvimmade. Bord och stolar kommo i villervalla, eau-de-cologne-flaskor, vattenkaraffer och handdukar regnade pliktskyldigt ur dörrarna, men all vänlighet var indragen, luften genljöd af kommandon, ögonen stodo, rundt om, som knifvar, telefonen ringde, och en gäll gammal fruntimmersröst skrek som i dödsångest:

— Bankerna ska stänga!

Tio minuter senare stod hela pensionatsålderdomen på hufvudet i koffertar, kappsäckar, korgar, skåp och byrålådor. Fröken Fårelius, den fordom charmanta värdinnan, satt med munnen smalare än en dörrspringa vid sitt skrifbord och skref ut räkningar.

— Raska på bara! Tåget går ifrån oss! kommenderade fordom sirliga gamla herrar.

Och när notorna granskades, höjde de rösterna ur röda ansikten med gnistrande ögon.

— Det är för högt tilltaget!... Det är feldebiteradt!... det är...

— Priserna ha höjts på grund af dyrare omkostnader! svarade fröken Fårelius ur sin smala dörrspringa och väjde icke vidare för några ögon, hur de än sågo ut.

Efter en stund drog en karavan af flyktingar från Åbo sockens område bort till tryggare platser för att där sälla sig till den väldiga armé, som drog från världens alla hörn till världens alla banker i afsikt att köpa sig guld, som kunde gräfvas ner och gömmas undan världskrigets röfvare.

Skådespelet rullade vidare i kyrkan.

Medan de första förtrupperna af denna armés Åbo-kontingent ryckte ut med järnvägen, stod nämligen socknens kyrkoherde i sockenkyrkan långt borta i skogshorisonten och gjorde, hvad hans plikt befallde honom i hans stad. Han tackade Gud för kriget och prisade försynens vägar, som vi icke förstå, men som äro de enda rätta.

Sockenbönderna hade samlats i stort antal och åhörde dessa tacksägelser. Patron Leman, herr Tåbias och handelsman Fripon voro icke där. De litade på kyrkoherden, vissa om att han skulle fylla sin uppgift i världsstriden, så som han också gjorde. Men när bönderna gingo hem på den gamla kronlandsvägen, satt kyrkoherdens tacksägelse som en fluga inne i hjärnan på dem och gnuggade frambenen och bakbenen, och bondgubbarna tittade inåt, just på den flugan, som satt där i lugn och ro, och de vågade inte med tankarna ta i den och titta lite närmare på den, utan den satt, där den satt. Och den föreföll, som om den i hemlighet någonstans hade en gadd. Det var det, som bönderna kände.

När så gudstjänsten var öfver och telefonen öppnades, gick skådespelet vidare på handelsman Fripons kontor. Där gassade solen in med full högsommarkraft, handelsman Fripon, som undersökt lagret, sen han läst tidningarna, satt i skjortärmarna med en hög af lappar framför sig, och, medan han ringde och ropade i luren, höll han vaken utkik bortåt den hvita kronlandsvägen, där bönderna trampade i ett långt tåg, han räknade dem och ringde, och ringde och hopade, och i andra ändan telefontråden svarade grosshandlare inne i städerna, likaledes i skjortärmarna och med högar af papperslappar framför sig. I hvar ända af tråden satt sålunda en krigsgud och sken af nöje och belåtenhet med situationen i världen.

Kriget utbredde sig alltmer, nu voro trupperna i ställning.

På handelsmans gård spankulerade drängen Eriksson. Handelsman gick ut till honom och torkade svetten ur pannan. Han såg inte längre ut som en gud, nöjd med kriget, utan som en ruinerad stackars landthandlare. Han började tala om vädret, och Eriksson, som var en fullmogen karl, gjorde erfarna inpass.

— Men nu tar kriget bort all förtjänst för mig, klagade handelsman Fripon. Jag vet inte, hur jag ska reda mig.

Och han förklarade, att hela landet hotades med svält. Den, som nu hade mat och husrum, kunde vara glad. Därför fick inte Eriksson bli ond på honom, om han drog af tio kronor på lön i månan. För att han genom kriget fått det så trångt.

Från det slagfältet gick det så vidare in i Erikssons stuga, där hans gumma började, efter en stund, att skrika och gasta, medan Eriksson flydde ut och ställde sig att titta i backen efter nånting, som han tycktes ha tappat.

Men handelsman Fripon åt middag och längtade efter morgondagen.

Ty nu var kriget börjadt. Och han på post. I enlighet med sin plikt i världen.

VI.

Följande morgon var det tomt på Åsen. Fröken Fårelius satt i en gungstol och såg ut öfver Åbo socken. Hela slätten bredde sig med gulnande, mogna skördar i augustimorgonsol, himlen var hög och blå som i det paradis, världen på sin väg redan lämnat bakom sig, blommorna vajade af och an för vinden, fåglarna sjöngo, Åbo-sjön glittrade.

Tåget hvisslade vid stationen och fortsatte ner till städerna. Fröken Fårelius kunde se, att det var fullt af folk. Alla voro nu på flykt. Här satt hon midt i högsäsong med sitt tomma pensionat. En slagen makt i det började kriget. Och hur länge skulle det räcka? Vid den tanken blef fröken Fårelius förtviflad och höll sig för ögonen, som om hon inte ville se.

I herr Tåbias' hus var det också tomt.

— Det går snart öfver! tänkte herr Tåbias. Och det är så välgörande för världen.

Men patron Leman stod vid sitt fönster och såg en syn och när han såg den, skrattade han riktigt hjärtans godt.

På kronlandsvägen kom det bondvagn efter bondvagn, så att hela socknen såg ut som öknen, där Israels barn tågade fram med en molnstod i täten. Och alla stannade de vid handelsman Fripons.

— Nu får Åbo-bönderna känna på! tänkte patron Leman. Hvetet har redan stigit med 8 öre, och allt annat följer med.

Och patron Leman önskade följaktligen kriget all lycka.

I handelsboden stod handelsman Fripon och sade till Åbo-bönderna:

— Hvetet har stigit med 8 öre. Allting har stigit. Kontanta pengar på bordet, annars blir det ingen affär utaf. Raska på, innan lagret är slut.

Ett sådant lif som den dagen hade Åbo sockens gamla kronlandsväg aldrig upplefvat. Det for bondkärror fram och tillbaka hela dagen i ände, så att dammet steg ända upp i himlens sky.

— Ha människorna kommit ner på jorden nu igen? såg landsvägen ut att undra för sig själf.

Så hände det sig midt i detta dammande matkrig, att herr Tåbias kom körande från ett håll och patron Leman från det motsatta.

— Jag undrar, hvad det är med bönderna i dag, sade herr Tåbias.

Patron Leman, som hört i telefon, att mjölet bara steg och steg, och som beslutat höja mjölkpriset för fröken Fårelius, och som dragit af lönerna på gården öfver en bank, så att det snyftade och rann i ladugårdar och hönshus och stior, och som räknat ut, hvad kriget skulle sätta för pris på skörden denna höst, han var vid så strålande lynne, att han insåg, att han måste skänka herr Tåbias alldeles gratis en känsla af det stora och härliga, som nu gick öfver världen.

Därför svarade han, att nu gällde det skaffa hem matförråd i tid, och förklarade med stora handrörelser, som omfattade hela jordklotet, att hvar och en af de krigförande makterna stoppat all utförsel, och som Sverige själf bara producerade föga, så hotade allmän hungersnöd. Det var den faran, som kom bönderna att åka som galningar till handelsman Fripon för att proviantera.

— Skynda dig och gör sammaledes, Tåbias, sade patron Leman. Priserna stiger för hvarje kvart. Alla gäster på Åsen ha flytt till hufvudstaden för att förse sig.

Och så beskref han, hur han för sin del tagit hem skinkor, korf, potatis, gryner m. m., m. m. och lagt på förråd i sina källare.

Herr Tåbias' ansikte blef allt längre och längre, och musklerna spelade upp en den lifligaste dans inte bara i hans ansikte utan i hela hans kropp; kriget, som han förut, då han trott det inte skulle röra Åbo socken, funnit af en så välgörande verkan för folken, det steg nu upp som en farlig jätte vid horisonten af Åbo socken, hans mun blef som ett utropstecken, och herr Tåbias stammade:

— Ä... ä... ä... det sanning?

Det försäkrade patron Leman. Då förvandlades herr Tåbias. Han bet ihop munnen och glömde ta farväl af patron Leman, gaf hästen ett rapp, och bort i ett dammoln flög kärran.

Två minuter senare satt patron Leman i telefon och talte med handelsman Fripon.

— Höj med 25 proc. utöfver hvad som redan är höjdt. Han har råd att betala, och du kan godt kosta på dig det skämtet! sa han.

— Naturligtvis, naturligtvis! svarade Fripon. Tackar för rådet!

Patron Leman tyckte då, han hade ställt det riktigt bra.

— Folk ska lära sig sköta sina pengar bättre en annan gång! mumlade han, men Tåbias trängde sig fram bland bönderna till disken, Fripon såg stadigt på honom, tog honom in på kontoret, förklarade höjningen, lofvade honom rabatt, för att han betalte kontant, och tog så 25 proc. mer af honom än af bönderna.

Och herr Tåbias köpte en säck mjöl, potatis, gryner, 6 skinkor, korf, bröd, konserver...

Sen steg han upp i sin kärra och for hem med läpparna hopknipta. Och blicken bestämd som på en härförare.

Patron Leman såg honom från sina fönster och skrattade och gnuggade händerna, ty så gladde honom allt, som nu hände i världen.

VII.

På eftermiddagen körde handelsman Fripons dräng Eriksson alla varorna hem till herr Tåbias. Denne stod och öfvervakade.

— Svåra tider för en annan nu, sade Eriksson.

— De...den som inte har skött sig, får det nog svårt! svarade herr Tåbias segersäll. och det med rätta.

Eriksson svarade ingenting på det.

— Ja, adjö då och tack! sade han bara och svängde ut på den gamla kronlandsvägen. Inte fullt så segersäll.

Det var vid solsänkningen, och på landsvägen kommo tvätterskan Johanna och trädgårdsmästaren på Åsen med en korg tvättkläder emellan sig. Kläderna tillhörde ett par

af de gamla damerna, som svimmat och flytt till stan.

Nu tog Eriksson upp både börda och bärare på vagnen, och hästen gick makligt landsvägen fram.

— Kommer du från herr Tåbias? undrade Johanna.

Det jakade Eriksson på, och sen man konstaterat provianteringen och Eriksson berättat herr Tåbias' åsikt om dem, som inte skött sig, samt Fripons löne-nedsättning och bonde-rusningen hela dagen, började Johanna skaka på sitt jättinnehufvud.

— I min barndom, sade hon, läste vi hemma boken om Sibyllas spådom, och där stod det, var viss om att jag ingenting annat har tänkt på sen kriget bröt ut, att år 1914 skulle hemsökelsen komma öfver de stora på jorden och den skulle pågå så, att de som voro rika och mäktiga i landen, skulle kasta sina pengar på marken. Och detta skulle ske år 1917. Så trösta dig, Eriksson, och vänta, tills vi få se, hur alltsammans slutar.

— Ja, sade trädgårdsmästaren med sin milda röst, nu förverkligas Guds frälsningsplan med människorna, som det lofvas i bibeln. År 1914 går evangelie-åldern ut, och skördetiden begynner. Nu rasar allt det gamla, både det gamla samhället med dess institutioner och den mäktiga namnkyrkan, och nu nalkas folkens befrielse-timma. Men först skall elden gå öfver världen. Ack, ack! Kära, hvilka tider! Hvilka tider!

Så resonerade de tre på vagnen och vid Åsen lämnade Eriksson af de båda andra.

På Åsens trappa stod fröken Fårelius. Hon tänkte gå bort till herr Tåbias. Hon hade kommit att tänka på honom och ämnade nu öfvertala honom att inackordera sig igen. Men då hon af Johanna fick höra talas om att bland alla andra i Åbo socken, som provianterat, äfven han var en, då föll hon ut i raseri mot honom, kallade honom löjlig, fjantig, inskränkt, barn på nytt. Och därför gick hon in med fart.

Trädgårdsmästaren såg på Johanna. Han ruskade bara hufvudet fram och åter, som den hvilken vet, hvad som skall komma, och slog med handen ifrån sig, och så gick han bort till sitt.

Johanna satte sig i köket. Där sutto jungfrurna nedslagna på stolar och tittade rakt fram.

Under tiden gick herr Tåbias hemma hos sig och hängde upp sina korfvar och skinkor, och när allt var klart och det var sena kvällen, så att halfmånen sken ner öfver det tysta Åbo socken, då låste han sin dörr i dubbla lås.

— Ty det blir mycket löst folk, som kommer att vandra nu, tänkte han. Men nu har jag mat, och nu har jag låst!

Då kunde intet hända honom, då var allt väl i världen, och lugnt och godt somnade herr Tåbias och sof som ett barn utan att höra kanonernas dunder och dån — ty det var så långt, ja, så långt, långt borta i världen.

"Mor — är du där?"

DET BERÄTTAS FRÅN KRIGET om en döende ung soldat, att han i yrsel ropade: "Mor — är du där?"

Har det inte i dessa tider händt mer än en ibland oss, att vi i nattens stillhet, genom tystnaden och mörkret, tyckt oss höra bedjande ångestrop från de döende och sårade på slagfälten: "Mor — är du där?" — "Mor, är du där...?"

Och ha vi inte då med blödande hjärtan vridit oss i smärta och förtviflan öfver att inte kunna skynda till för att hjälpa med all den moderliga ömhet, som bor innerst i hvarje kvinnas bröst?

Ha vi inte skälft af ifver att kunna få ila fram och försöka rädda dessa miljoner män från krigets fasansfulla förbrytelse mot kristendomens och civilisationens högsta och dyrbarast bud?

Ha vi inte tärts af en ständigt gnagande vånda inför det omöjliga att kunna lyfta upp alla dessa tappra, trofast kämpande soldater ur de mörka, våta löpgrafvarna, som ge död och sjukdom — lyfta upp dem till solljusa arbetsfält, som kunde ge bröd och hälsa, lycka och välsignelse, icke blott åt dem, men åt deras hustrur och barn, föräldrar och syskon, hvilka nu lida kanske lika mycket som de stridande själfva genom att mista eller umbära sina stöd och genom att utstå den svidande oron att veta det käraste de äga ute i elden och i dödens gap, natt och dag — dag och natt.

Hvem af oss har inte fällt heta tårar af medlidande med de arma offren för krigets bittra kraf? Vi ha förstått härarnas marter, så långt det är möjligt att fatta så oerhörda lidanden ,och vi ha till fullo förstått mödrarnas och barnens, änkornas och de faderlösas fruktan och bäfvan, sorg och jämmer, men vi ha längtat och trängtat med dem efter befrielse från hela kriget.

Men hur maktlösa ha vi inte känt oss! Hur förkrossande vanmäktiga!

En och en ha vi intet förmått. — I n t e t!

Och vår vana trogna ha vi lidit i tysthet — suttit stumma och blott suckat efter att kunna ge ett uttryck åt vår brännande önskan att framkalla hjälp i nödens tider.

Vi äro tusen och åter tusen, som hysa en fast tro att det står i mänsklig makt att göra ett slut på kriget, detta afskyvärda kampmedel, som är en vanära för folk, som kalla sig kristna, att fortfarande använda. Och i hundratusental kunna förvisso vi räknas, som känna ett segervisst hopp om att en rättfärdigare och människovärdigare dömande makt, än den nu rådande, skall kunna erkännas och antagas till afgörande af staters tvister med hvarandra. En rättvis och tillfredsställande dom kan aldrig gifvas af förödande kanoner, sönderslitande bomber, skräckinjagande, lömska och smygande mordvapen och slipade bajonettspetsar, i hjärtlöst raseri stuckna in i fiendens bröst. Sådan dom kan endast framkalla förbannelse och utså hatets och hämndens giftiga draksådd i människors hjärtan, till hinder för den vänskap och den samhörighetskänsla mellan folken, som kunde växa fram och bära frukt till lycka och gagn för alla jordens folk. Det ena folket behöfver det andra dagligen och stundligen. Det mellanfolkliga samförståndet i gemensamma intressen skulle helt visst vara godt, om inte krigets falska ande i fredstid tillätes att hviska misstro och att upphetsa onda lidelser och begär.

Oss kvinnor tillhör det att frammana tron på det godas seger, tron på en mellanfolklig rättsordning, som skall befria mannen från det hårda tvånget att nödgas trampa under fötterna broderskärlekens enklaste lagbud: Du skall icke dräpa. Du skall icke stjäla — bud, från hvilka ingen rättskaffens människa i fredstid f r i v i l l i g t viker.

Oss kvinnor tillkommer det att frammana denna tro ur vår egen innersta lifgifvande natur, och vi önska att ropa ut den med en kraft så stark, att vinden kunde bära vår stämma dit, där den kan mötas och ökas af andra länders kvinnoröster och nå fram till dem i hvilkas händer makten ligger att åstadkomma ett fredsslut, som förhindrar nya krig.

Gång på gång ha uppmaningar utgått från framstående kvinnor i de krigförande länderna till de neutrala ländernas kvinnor, att de inte längre måtte förhålla sig passiva, utan känna sin plikt som kvinnor, att protestera mot kriget och höja sin stämma för freden och för tron på den varaktiga fredens möjlighet.

Kunde vi kvinnor i Norden, hvar och en på sin plats, tända detta trons ljus och hålla det brinnande, då skulle vi kunna hoppas att skenet från ljusen i Norden sprede sina strålar långt ut i världen och icke endast inom vårt eget älskade fosterland och för v å r a efterkommande.

I alla tider ha vi lärt oss att till kvinnans bestämmelse hör att vara mannen till hjälp — och har väl någonsin hjälp mer behöfts än i denna folkförgörelsens tid? Aldrig har krigets mordgärning i sådan utsträckning besudlat världen. Aldrig har större och obarmhärtigare ringaktning för människolif och folkrätt sports. Aldrig har en bjärtare belysning kastats öfver det ödesdigra och olyckliga i att staterna styras endast af män utan kvinnornas medhjälp. En svart flodbölja af ondt har släppts fram i vår världsdel och dränkt så oändligt mycket af oskattbart värde, att frestelsen till uppgifvelse af all tro och allt hopp om människosläktets förädlingsmöjlighet ligger nära.

Därför är det af nöden, att inte mödrarna i svaghet misströsta och dådlöst tvifla på mänsklighetens utveckling till godhet och rättfärdighet, ty mödrarna är det, som skola uppfostra kommande släkten till större människokärlek och högre rättsbegrepp samt till djupare afsky för krigföring och ökad aktning för fredens bevarande.

Är det inte så, att kvinnorna äro kallade att vara lifvets, kärlekens och trons invigda tempelvakt och kallade att värna om människans heligaste skatter för att bevara dem från släkte till släkte? Medvetet eller omedvetet följa kvinnorna dagligen denna kallelse. Låt oss då inte nu vilseledas af det brutala våldets stålglans och förneka och förgäta vår höga kallelse och vår naturliga plikt, utan låt oss räcka hvarandra händerna i en bindande kedja och lofva hvarandra att inte svika, utan troget hålla vakt, att inte upphöra i oaflåtlig sträfvan mot idealet: a t t s k a p a f r i d p å j o r d e n o c h m ä n n i s k o r n a e n g o d v i l j a.

Den döende krigarens hjärtskärande och manande skri: "Mor — är du där —?" skall icke tystna. Det skall icke gifva oss ro. Ständigt skall det genljuda i vår själ, tills vi kunna svara ett moderligt ja.

ANN MARGRET HOLMGREN,
f. Tersmeden.

Ärade kvartalsprenumeranter

erinras om att nytt kvartal nu tillstundar, hvadan det är nödvändigt, för undvikande af afbrott i expeditionen, att prenumerationen skyndsammast verkställes.

BILDER TILL KRIGET

1. Den rykfbara franska skådespelerskan Ida Rubinstein som sjuksköterska i af henne på egen bekostnad upprättadt lasarett i Paris. 2. Tyska kyrassiärer återvända efter en öfning till Bruxelles. Bilden tagen utanför kungliga slottet, konung Alberts förutvarande residens. 3. Tysk rekryt öfvande sig i skarpskjutning. 4. En elefant från Hagenbecks djurpark i Hamburg i tysk fälttjänst i norra Frankrike. Han användes att transportera tunga trädstammar och fullgör sina åligganden med all energi. 5. Officerare i ett träd, iakttagande de fientliga ställningarne. 6. Ammunitionsförråden undersökas i skyttegrafven. 7. Börsplatsen i Bruxelles; den vanliga trafiken pulserar trots kriget och tyskarnas invasion. 8. Bild från Dardaneller-

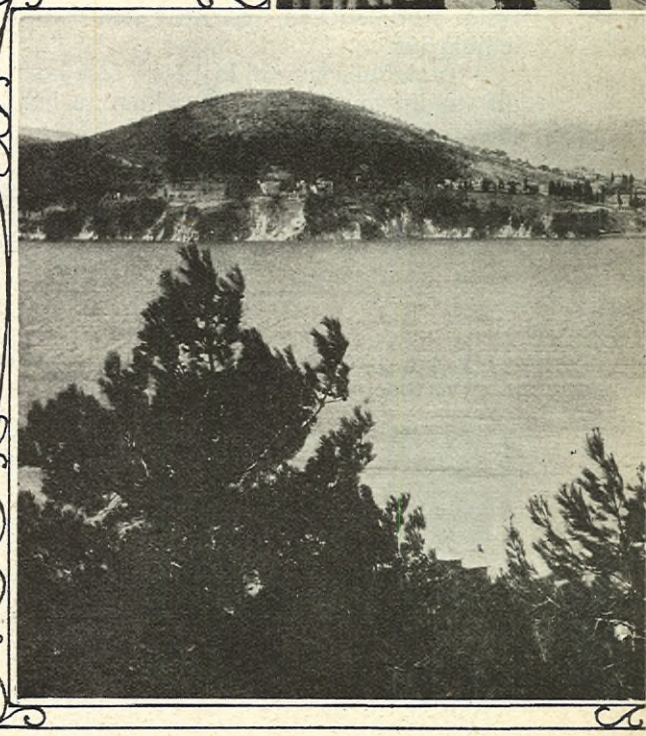

I ÖSTER OCH VÄSTER

12. En truppkolonn försedd med maskingevär, färdig till eldgifning. Scen från ryska Polen. 13. Tyska infanterister som förposter i Champagne. 1. Leipziger Presse Büro. 2. A. Grohs. 3. Leipziger Presse Büro.

4. 5. A. Grohs. 6. Leipziger Presse Büro. 7, 8. A. Grohs. 9. 10 Leipziger Presse Büro. 11. A. Grohs. 12 Phototek. 13. Leipziger Presse Büro.

nas mynning i Marmarasjön med de yttre forten. 9. Storfurst Nikolajevitsch, ryska arméns öfverbefälhafvare, efter senast tagna porträtt. 10. Ryska fångar demonstrera hur de skjuta under en drabbning för att bli tillfångatagna. 11. Den första tyska skolan i Bruxelles med tyska officerare som lärare.

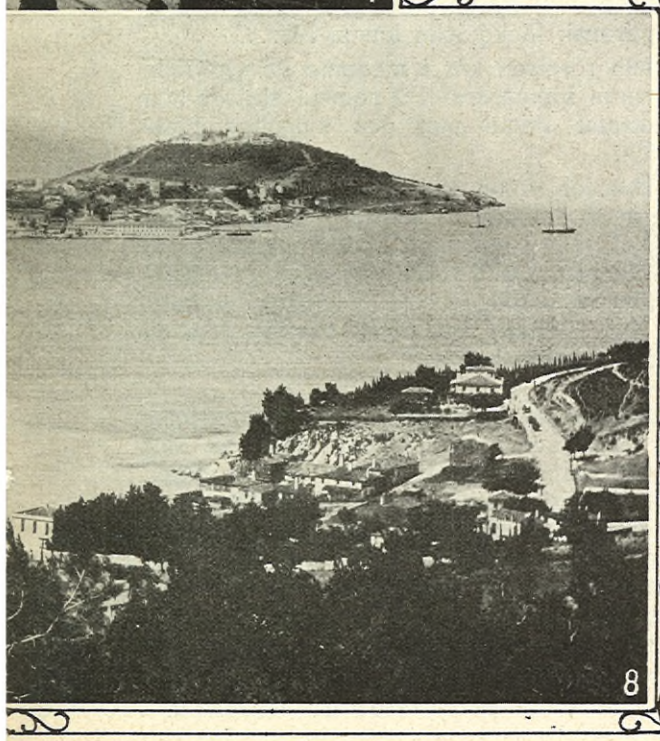

Madame de Quirielle.

En fransk författarinna på studiebesök i Sverige.

I SOMRAS, EN ELLER ETT PAR månader före krigsutbrottet, väckte det franska författarnamnet Jacques de Coussange ett visst uppseende inom de ej allt för mångtaliga kretsar här, inom hvilka studiet af kontinentens litteratur på olika områden är självskrifvet och oundgängligt. För särskildt den del af vår publik som bevarat i godt minne de tider, då svensk andlig odling stod i lifligare och intimare rapport än nu med den franska, och, som man vet, ej upphört att beklaga att banden — redan långt före kriget — börjat lossna i betänklig grad, var detta namn ej helt okändt. Man visste att det var en pseudonym för den franska publicisten och författarinnan Madame de Quirielle, en svenskvän, som tidigare dokumenterat sig som starkt intresserad för och god kännare af skandinaviska förhållanden. Härpå var ock hennes vid nämnda tid utsända första större arbete om skandinaviska ting ett bevis. La Scandinavie. Le nationalisme scandinave* debatterades lifligt här. Jag skall ej ta utrymmet i anspråk för en upprepning af innehållet i de inlägg som då gjordes från olika håll med anledning af Madame de Quirielles uttalanden, utan nöjer mig med att till deras tjänst, som ej ännu tagit del af det intressanta arbetet, framhålla, att författarinnans sakrika framställning af åtskilliga historiska, politiska och kulturella förhållanden i de skandinaviska länderna samt Schleswig och Finland ha till hufvudsyfte, som ju ock titeln anger, att visa, huru den nationalistiska rörelsen i de skandinaviska länderna utvecklats på grundval af sina historiska förutsättningar, tagit form och fasthet och nu måste anses vara karaktäristisk för deras politiska lif. Boken ifråga får en ej oväsentlig betydelse, om man utgår från, att hvarje på vederhäftiga studier fotadt försök från de stora kulturfolkens sida att sätta sig in i skandinaviska, resp. svenska förhållanden ju måste vara oss välkommet, och att värdet för oss af sådana undersökningar icke blott är inskränkt till de sakuppgifter (de kunna ju en och annan gång kräfva rättelse) som föreläggas den utländska publiken, utan äfven ligger i den inblick i iakttagarnas egen syn på våra förhållanden, som häraf framgår. Vi kunna opponera mot den bild med anspråk på att vara spegelbild, som de hålla framför oss, men det kan ej vara oss likgiltigt att bli satta i tillfälle att begrunda, huru vi och vårt te sig i deras ögon. Svensken har jämförelsevis ringa vana att möta kritik utifrån. Detta beror ej alltid på blyghet. Tvärtom har man ofta känslan af, att han gör anspråk, som ej äro helt fria från egenkärlek och högfärd, på att, om man talar om honom, det knappast bör ske i annat än panegyriska ordalag. Hvad nu beträffar särskildt fransk uppfattning af Sverige och svenskt själslif, så förtjänar Madame de Quirielles bok, speciellt då de kapitel, som direkt röra oss, att nämnas vid sidan om André Bellessorts härom året utgifna svenska studier. Bättre och mera ingående ting än dessa arbeten ha icke gjorts af fransmän om våra dagars Sverige. I alla händelser peka de liksom Madame Cruppis bok om våra författarinnor och Madame Bernhardini-Sjöstedts "Pages suédoises" oförtydbart hän på ett inom vissa kretsar i Frankrike lefvande intresse för vårt land.

* Plon-Nourrit, Paris 1914.

Madame de Quirelle vistas nu bland oss och har tillåtit mig att presentera henne för Iduns läsarinnor och läsare. Det finns kanske åtskilliga som råkat den franska publicisten och författarinnan under hennes tidigare besök i Sverige. Ty redan i slutet af 90-talet gjorde Madame de Quirielle sin första skandinaviska resa, och sedan dess har hon flera gånger återvänt hit. Hennes besök nu har, som man torde veta, till ändamål studier och insamlandet af material för några artikelserier om Sverige, afsedda för Journal des Débats, där äfven hennes make, Monsieur P. de Quirielle, är medarbetare, samt för den stora, förnäma tidskriften La Revue de Paris.

"Alltså för att utröna svenskarnas tankar och känslor under krigets tryck?"

"Ja, äfven det. Det kan ej och behöfver ju ej heller förnekas. Vi äro ej likgiltiga för hvad man tänker om oss någonstädes i världen, och vi känna mycket väl till att svenskarnas hållning i väsentliga afseenden bestämmes af nu existerande och för framtiden möjliga förhållanden till Ryssland... De åsikter man sålunda hyser här måste ju vara intressanta för oss att lära känna. Men — det var ju öfverenskommet — vi skulle icke tala om kriget."

Det var öfverenskommet. Och den öfverenskommelsen måste af lätt insedda skäl hållas, till trots för att ett samtal nu om nära nog hvad som helst med en fransk publicist själffallet måste mynna ut i ett utbyte af åsikter och förhoppningar beträffande det enda som helt fyller tankar och hjärtan.

Madame de Quirielle berättar emellertid för mig huru hon kommit att ägna sitt intresse och sina krafter åt studiet af Skandinavien och skandinavisk kultur.

"Ursprungligen", säger hon, "hade jag alls ej något speciellt intresse för de nordiska länderna. Men en gång gjorde jag i Paris bekantskap med en norska, en fröken Holmboe, af hvilken jag lärde så mycket norska, att jag efter en längre vistelse i Norge kunde börja på att öfversätta Björnson och Lie till franska. Mitt hufvudsakliga studium var dock religionsvetenskap — och det var genom detta jag kom i beröring med en af de framstående svenskar jag känner bäst: nuvarande ärkebiskopen Nathan Söderblom. Vi råkades vid en religionsvetenskaplig kongress i Paris 1895, och jag fick sedermera förtroendet att öfversätta hans tes "Det tillkommande lifvet enligt Mazdeismen". Genom honom väcktes emellertid ytterligare min håg för skandinaviska studier. Jag reste till Sverige och blef starkt intagen af edert land. Om jag ej missminner mig var jag den förste i Frankrike, som skref om Selma Lagerlöf — det var i en artikel i les Débats om "Gösta Berling" och "Antikrists mirakler". Vid senare resor i Sverige gjorde jag vidare Ellen Keys bekantskap, besökte henne på Strand och Heidenstam på Naddö samt icke minst Söderblom på Stabby vid Uppsala. Af Ellen Key blef jag ombedd att göra ett urval ur hennes böcker. Ett öfversättningsplock ur "Lifslinjer" och "Barnets århundrade" hade tidigare gjorts från den tyska öfversättningen af en fransyska, Mademoiselle Fanta, som dock icke kunnat tillfredsställa högre fordringar — lätt förklarligt förresten, då boken var en öfversättning i andra hand. Härom året gaf jag ut ett urval ur de nämnda verken och "Tankebilder" — jag kallade boken "l'Individualisme (Images idéales)" — och jag tror att min öfversättning skall ha några förtjänster. Som ni vet har jag också öfversatt Viktor Rydbergs "Den siste Athenaren" samt Heidenstams "Karolinerna..."

Madame de Quirielle har, som man ser, verksamt bidragit till att göra vår litteratur känd i Frankrike, samtidigt som hon ständigt fördjupat sin kännedom om svenska förhållanden. Till de nämnda större arbetena får äfven läggas en stor mängd artiklar om framstående svenskar: en stor artikel om Ellen Key i la Revue, en annan om Harald Hjärne m. fl. Det svåraste arbetet på hithörande område anser Madame de Quirielle öfversättningen af "Karolinerna" ha varit, och hon misströstar fortfarande om möjligheten att göra Heidenstam fullkomligt begriplig för sina landsmän.

Jag kan tillägga att jag hört en liknande åsikt uttalas af en annan fransman, som besitter t. o. m. ännu djupare kunskaper i svensk litteratur än den betydande kännedom härom, som Madame de Quirielle förfogar öfver.

Hon är intagen af beundran äfven för svensk konst och framför allt för svensk konstindustri, hemslöjd o. d. Det är egentligen endast när vi vid ett tillfälle beröra Strindberg, som jag finner att madame de Quirielle icke lyckats intränga i och tillgodogöra sig utvecklingen i våra dagars Sverige. För den nämnde store diktaren har hon ingen beundran och — vore jag frestad att säga — därför heller intet förstående. —

Madame de Quirielle anser, att Frankrike bara under de senaste 15 åren gått ofantligt mycket framåt i fråga om det evigt omstridda spörsmålet om kvinnans vidgade arbetsområden.

"I det fallet ha vi lärt mycket af er," säger hon. "Men i Frankrike finns alltjämt en del yrken, som unga kvinnor af verkligt god familj och god uppfostran icke anses kunna arbeta i. Massös, t. ex., som här är ett yrke, som har det bästa anseende, skulle en fin ung fransk flicka icke kunna bli..."

Hela rörelsen har i madame de Quirielle en varm försvarare. På samma sätt är hon gynnsamt stämd mot den kvinnliga rösträtten.

"Hvarför skulle ej kvinnorna få rösträtt?! Jag inser det icke... fast jag vet ju mycket väl, att man i mitt land endast undantagsvis tänker så ... Men vet ni, männens intelligens tycker jag verkligen icke är så förkrossande, att den i detta fall borde bereda dem en undantagsställning!"

— — —

Madame de Quirielle har under sin vistelse här sökt och funnit kontakt med en stor mängd framstående personer ur olika läger. Och till afsked säger hon mig, att hon anser sig kunna ha godt hopp om, att de gamla relationerna mellan Sverige och Frankrike, som ju gjort så stor insats i den svenska odlingens historia, åter skola få nytt lif — trots den öfvervägande tyskvänlighet, som ännu härskar i vårt land.

HARALD HEYMAN.

Marskråkor.

Af HUGO ÖBERG.

SOM GYMNASIST OCH IFRIG läsare af Jägarförbundets tidskrift fick jag alltid mot vårkanten, när Hagakråkorna började lefva rackare uppe i tallkronorna öfver Linväfvaretorpets grusåsstup, en våldsam längtan att få vara med om ett skytte för uf. Men det blef aldrig af. Elementaristen fick inte tid för vårtentamina och studenten gick med serenadkänslor och penningbekymmer som de flesta studenter väl göra.

Dock gammal kärlek rostar inte, och ungdomsminnena gå aldrig ur. Lusten att få bevittna en sådan legendär kråkslakt, som jägartidskrifternas medarbetare så storordigt skildrat för skolpojken, började hvarje vår göra sig kännbar igen för att efter några veckor domna af. Så småningom fick saken något otroligt öfver sig, något af trollkonst, af fakirföreställning. Hur skulle så sluga och skotträdda fåglar som kråkor kunna fås att hålla stånd inför de upprepade smällarna från en misstänkt skjutkoja och vid anblicken af stupade kamrater? Var det inte ändå fråga om en jägarhistoria, något slags frimurarskoj, som från början sattes i gång af misslyckade vårskyttar, som kommit hem med kråkor i stället för morkullor i väskan?

*

Nå, tiden går och jag har kommit in i fyrtioårens melankoliska ålder, då kroppens väfnader få de första känningarna af stelhet och medvetandet ibland ryser af misströstan under tinningshårets lömskt började förfrysning. Själens järnnätter midt i lifvets sommar!

För första gången i mitt lif bor jag en vår utanför Stockholm, har sedan förra hösten blifvit medlem af municipalsamhället Råsunda. Ett stycke nybakad och skinande storstad ute i det gamla Solnas kuperade terräng. En stor vräkig gökunge i ett sångfågelbo, en kulturens hänsynslösa näfve, knuten mot en vemodig natur. Och det är det mäktiga spårvägsbolagets stålarm, som knutit denna stennäfve.

Emellertid, våren försonar så mycket, och här i intim beröring med naturen, som ligger nedanför mitt fönster likt bassängen under en trampolin, störtar jag mig en frostsolig marsdag med föryngradt humör ut i det kråkäfventyr, som min ungdom aldrig fick vara med om.

En kamrat i tjänsten har sedan några år skaffat sig en bit jord med stuga ute i Spånga, han är jägare och — i besittning af en uppstoppad uf, apterad för kråkskytte. Ögonblicket att afslöja den gamla jägarlegenden är inne!

I min garderob letar jag upp en gammal brun jaktrock, hittar ett par 20-åriga stöflar, som trots långtorkan ännu äro mjuka i ofvanlädren, och grälar slutligen ur husets gömmor fram en grågrön jägarhatt, för hvilken jag i dessa krigstider på en fransk gata utan tvifvel skulle bli släpad till närmaste lyktpåle för att hängas. Om halsen lindar jag en lilafärgad kragskyddare, och ofvanpå det hela kränges en uttjänt vinteröfverrock af numera råttfärgad nyans. Sålunda utstyrd — det är kallt att ligga i skjutkoja om våren — stiger jag ut på det något strama Råsundas hufvudgata och äntrar första spårvagn till Sundbyberg för att taga tåget vidare.

I Sundbyberg får jag gå rätt länge på stationen och vänta tåget från Stockholm, ty jag har i ifvern kommit ut för tidigt. Det är tio grader kallt och en tät imma ligger öfver den sanka trakten. Men bakom köldrökens töcken står ett stort knippe solstrålar likt en glad teatertrupp, som väntar att ridån skall gå upp.

En polisman, som patrullerar på perrongen, beraktar mig misstänksamt, det är i Valentes och Jaconellis dagar. Troligen ser jag mindre förtroendeingifvande ut, jag är ju i själfva verket ute på mördarstråt, och sedan en stund har jag fått klart för mig, att min lilafärgade kragskyddare som inslag i denna improviserade jägarkostym mycket starkt måste påminna om luffare.

Utan att ha blivit anhållen får jag emellertid stiga på tåget, som ändtligen glider in, och om några minuter är jag framme i Spånga. Ufägaren möter vid stationen, och vi afmarschera genast för att intaga en välbehöflig frukost, som det heter i jakiskildringarna.

Köldrökens ridå har nu gått i väcket, och solens trupper spela på den hvita scenen, ett vidsträckt vågigt slättlandskap med svarta skogsbryn i fjärran. Äfventyret har börjat. Bara min värd, ufägaren, är för öfrigt ett äfventyr. En liten, senig man med pepparkaksbrun hy, kolsvart hår och skägg och orientaliska pupiller bakom glasögonen. Fadern var svensk sjökapten, själf är han född på oceanen under ekvatorn. Friluftsoron i blodet, irriterad af den eviga siffergranskningen i ämbetsverket, flyttade från staden och satte sig fast på en liten torfva i Spångabackarna. Jagar räf på lediga dagar, skjuter en hare då och då, kryper in i gryt för att ta ut en motspänstig gräfling. Talar också på kontoret om kråkskytte för uf, men det är det vi ska se nu!...

*

Frukosten har inmundigats, ett äfventyr den också. Ty att få taga sin snaps ur ett glas, som varit med på Nordenskjölds nordostpasage är icke beskärdt hvarje dag. Ett sådant glas äger nämligen min mörkhyade värd, som under hela frukosten bara talat om sjöfart och fjärran länder. Han har visat kuriosa från Kina och Japan, granna snäckor och läckra skrin med inläggningar, som passa bättre ihop med körsbärsträdens blomningstid i den uppgående solens örike än med den bistre Bores isiga artistfantasier på en svensk spårvagnsruta. Han har också dokumenterat sig som konstnär, ty på en vägg i sin lilla matsal har han hängt en utmärkt oljefärgstafla af egen hand: en lastångare i hög oceansjö, hans faders egen båt, på hvilken han föddes till världen. Jag tviflar inte längre på, att denne mahout, som jag en gång i anslutning till berättelsen om Det Stora Kontorets elefanter vid Vasagatan tillät mig kalla honom, att denna mahout också är en fakir, i stånd att fascinera kråkorna till en dödsdans framför vår skjutkoja någonstädes ute på Spånga gärden.

Och i denna skjutkoja befinna vi oss inom kort. Värden består både vapen och konjak, båda delarna lika nödvändiga för att hålla värmen uppe i denna marskyla.

Plötsligt är jag ensam, hukad i den låga stenkojan med dess två skottgluggar. Framför ett nersnöadt gärde med en gärdesgård. Solen strålar intresseradt öfver all naturen, och ute i snön pulsar min mahout med den uppstoppade ufven, som skall sättas på gärdesgården. Nu gillrar han fast den, sysslar med ett långt snöre nere i snödrifvorna och kommer så tillbaka. Snöret halas in genom en af skottgluggarna, och se — hur illfundigt!

Anders de Wahl som Valentin Le Barroyer i "Äfventyret" på Dramatiska teatern. Ateljé Jæger foto.

Ett sceniskt jubileum

firades den 16 dennes af herr Anders de Wahl vid Dramatiska teatern. 25 år hade nämligen då förflutit sedan den med rätta så högt skattade konstnären första gången framträdde som skådespelare. För teatervännerna landet rundt behöfves här icke erinras om hvad han gifvit af lödigt konstnärskap under det gångna kvartseklet, vare sig det gällt det stora dramat, skådespelet eller den lätta komedien, ty hun behärskar alla dessa områden och gör det suveränt. Som jubileumsroll hade han valt Hamlet, i hvilken uppgift han denna vinter, som bekant, väckt ett nytt och djupt trängande intresse för Shakespeares sköna och gripande dikt. Då Idun emellertid redan haft en bild af Anders de Wahl som Danaprinsen, ha vi föredragit att manifestera märkesdagen med att återge konstnären i hans senaste populära roll, den genomroliga Valentin Le Barroyer i "Äfventyret".

när ufägaren drar i snöret därinne, vrider ufven på hufvudet och slår med vingarna. Det ser helt spöklikt ut, och nu väntar jag mig hvad som hälst, till och med kråkor. Men fakiren själf är ogenomtränglig bakom sina glasögon.

En stund förflyter, en och annan liten konjak också. Kölden isar, fast solen strålar. Det är som på en annan planet, så tyst förefaller det. Då hörs plötsligt ett kråkkrax.

Jag spritter till i min spänning, alldeles som vid fjorton år, då jag första gången såg en hare på jaktstigen.

— Är det möjligt? hviskar jag.

Fakiren ler. Med glasögonen. Så blir det tyst igen. Nya kråkkrax.

— Om fem minuter ha vi femtio stycken här! säger slutligen fakiren.

Och han får rätt. Han kan sin trollkonst. Hur lång tid som förflutit vet jag inte, men så småningom hör jag ett skrän öfver skjutkojan, ett skrän, som går i ett döfvande crescendo. De föra ett väsen, som vore de flera hundra. Fakiren ler fortfarande. Med glasögonen. Då och då halar han i sitt snöre, ufven därute vrider genast på hufvudet och slår med vingarna. Allt vildare yra kråkorna omkring, en och annan skymtar blixtlikt förbi min skottglugg. Jag skjuter, som i trance, men träffar inte, är van att sikta mot skyn, och här har man bara en glugg framför sig.

Skämtet ökas i ett tempo furioso. När jag tittar ut, hvirfla de svarta fåglarna som i en cyklon, som utspydda ur en krater af ilska. Men på gärdesgården sitter bulvanen och vrider på hufvudet, hånfull, med flaxande vingar.

Det var då sant! Jag förlorar alldeles behärskningen, skjuter den ena bommen efter den andra, och slutligen förstummas skränet, kråkorna ha tröttnat och tagit träd långt borta vid skogshorisonten åt Järvas öfningsfält, där maskingevären just nu knacka som när man drar en käpp mot ett staket.

— De kommer igen! säger fakiren slutligen.

Men det göra de verkligen inte, hvad det nu kan bero på. Och solen har slutit sitt strålande öga, en grå hinna drar upp öfver himmelskupan som ett förnämt förakt öfver den misslyckade skytten.

I ett par timmar vänta vi och frysa vi. Sedan samla vi våra grejor och tåga hem igen.

I fakirens lilla matsal sjunger jag pajazzoprologen för att något göra, medan vi afvakta lämplig tågtid. Men just som jag skall skratta hånskrattet, ljuder ett hånskratt från skogsdungen bakom stugan. Jag kommer af mig, lystrar. Så tar jag fakirens bössa och smyger ut i det snöiga skogsbrynet. En skata lyfter mot den gråa skyn, men pang! — där faller den...

Numera tviflar jag inte på historierna om kråkskytte för uf. Och på min chiffonjé sitter en vacker skata, stannad i vippgesten med den långa stjärten, som skulle den till att flyga. Den har lika bruna ögon som min vän fakiren.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Fyra brudar.

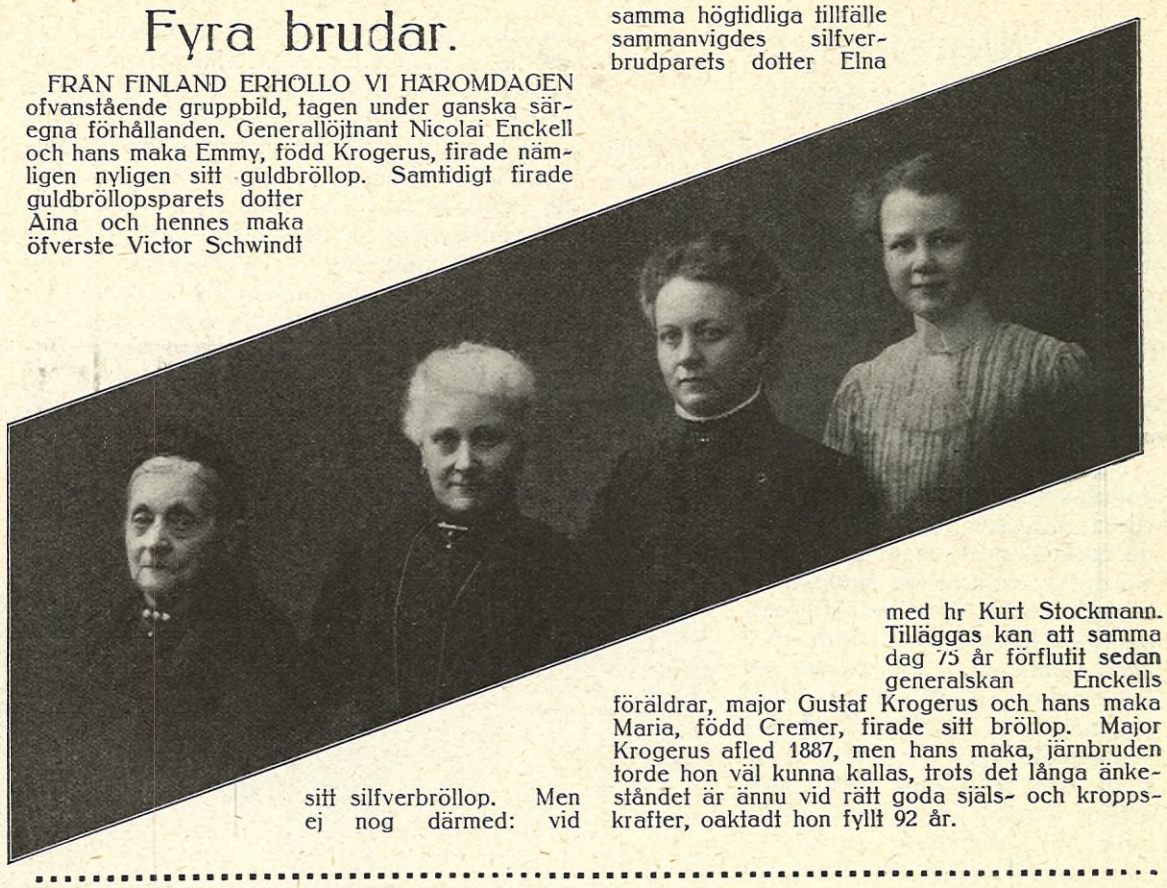

FRÅN FINLAND ERHÖLLO VI HÄROMDAGEN ofvanstående gruppbild, tagen under ganska säregna förhållanden. Generallöjtnant Nicolai Enckell och hans maka Emmy, född Krogerus, firade nämligen nyligen sitt guldbröllop. Samtidigt firade guldbröllopsparets dotter Aina och hennes maka öfverste Victor Schwindt sitt silfverbröllop. Men ej nog därmed: vid samma högtidliga tillfälle sammanvigdes silfverbrudparets dotter Elna med hr Kurt Stockmann. Tilläggas kan att samma dag 75 år förflutit sedan generalskan Enckells föräldrar, major Gustaf Krogerus och hans maka Maria, född Cremer, firade sitt bröllop. Major Krogerus afled 1887, men hans maka, järnbruden torde hon väl kunna kallas, trots det långa änkeståndet är ännu vid rätt goda själs- och kroppskrafter, oaktadt hon fyllt 92 år.

Stor litterär pristäfling

för Iduns romanbibliotek.

Sextusen (6,000) kronor

utdelas i pris, däraf som

första pris Tretusen (3,000) kronor.

DÅ IDUN NU EFTER NÅGRA ÅRS mellanrum ånyo går att inbjuda de skönlitterära svenska författarne och författarinnorna till en täfling i prosakonst hoppas tidningen, att äfven denna gång mötas af en liflig tillslutning allrahälst som de pekuniära fördelarna fortfarande äro sådana, att de böra kunna egga skaparlusten.

Ämnesvalet är fritt, men motivet skall vara svenskt, och är det gripet ur nutidens lif med dess snabbt skiftande stämningar, så är det oss så mycket kärare. Men vi uppdraga, som sagt, inga gränser, hvilka tilläfventyrs kunde bli hämmande för skaparförmågan, utan det är hvarje författare obetaget att, med bibehållande af svenskheten i fråga om karaktärer och miljö, skildra hvad han helst vill och måla som det roar honom att måla.

Vi inbjuda alltså härmed skönlitterära skriftställare och skriftställarinnor att deltaga i denna vår nu utlysta täflan enligt följande bestämmelser:

För den bästa originalroman på svenska språket af en halt, som gör den tilltalande för en bildad och vidsträckt publik och till ett omfång af ungefär 20 sextonsidiga tryckark af Iduns Romanbiblioteks format, betala vi som första pris

Tretusen (3,000) Kronor.

Dessutom betala vi ytterligare ett andra och ett tredje pris å respektive *Tvåtusen (2,000)* och *Ett tusen (1,000) Kronor* för de båda originalromaner, som komma därnäst i värde.

Härför förbehålla vi oss rätt att i första hand offentliggöra samtliga arbeten i Iduns Romanbibliotek. Icke prisbelönta arbeten betinga vi oss likaledes rätt att inlösa efter särskild öfverenskommelse med respektive författare.

Samtliga täflande arbeten skola anonymt vara insända till Iduns Redaktion, Stockholm, innan maj månads utgång år 1915 samt åtföljas af en förseglad namnsedel, hvars konvolut förses med ett motto, hvilket äfven bör återfinnas å manuskriptet.

Stockholm i maj 1914

REDAKTIONEN AF IDUN.

KARL H. NYMANS
SPECIALAFFÄRER
för
DAMUTSTYRSLAR
17 Hamngatan 17
43 Drottninggatan
Välsorterad
VÄPNADS- TRIKÅ- & HVITVARUAFFÄR

PHOSPHO-ENERGON-PILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid allmän svaghet, nervositet, överansträngning och sömnlöshet.
SÄLJES ENDAST I APOTEK
A. B. PHARMACIA, STOCKHOLM
Kontrollerad: PROFESSOR A. VESTERBERG.

RAMIN smärtstillande och välgörande vid all slags REUMATISM.
Pris 2 kr. Fraktfritt.
Salicylsåpfabriken i Eslöf.

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning
säljes överallt
1 HEKTO 45 ÖRE

Husqvarna Symaskiner
Lika bra och bättre än de bästa utländska i afseende å konstruktion, hållbarhet, samt lätt och tyst gång.
Prisbilligt.
Obs.! Förmånliga afbetalningsvilkor.

Husmödrar
som äro praktiska använda
Gahns Skursåpa
till sina diskbänkar, köksbord, golf och allt omåladt.
Henrik Gahns A.-B., Uppsala.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 21—27 MARS 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; panerade ägg med tomatsås; mjölk; kaffe eller te med scones. Middag: Kokt slätvar med hummersås; kalkon, förserad med kastanjer; marängsuisse med choklad.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; köttstufning i snäckor (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Köttfärs med stufvade svartrötter; soppa på aprikoser.

TISDAG. (Fettisdag) Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillsås med potatis; ägg; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med potatispuré; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; uppstekt köttfärs (rester från måndag) med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Fyllda kålrötter med potatismos; mannagrynspudding med saftsås.

TORSDAG. (Marie beb.-dag.) Frukost: Smörgåsbord; sauté à la gourmet; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sparrispuré; gösfiléer i frityrdeg med stufvad spenat; gräddvåfflor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med äggröra och stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kalfkotletter med parmesanost; svensk äppelkaka med vispad grädde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pannbiff med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt rimsaltad fläskrygg med rotmos; risgrynsvälling.

RECEPT:

Panerade ägg med tomatsås (f. 6 pers.) 6 helförlorade ägg.

Till panering: 2 ägghvitor, 2 kkp. stötta skorpor.

Till kokning: 1/2 kg. flottyr, 1 ark gråpapper.

Tomatsås: 4 stora röda tomater ell. 1 dcl. tomatpuré, 4 dcl. buljong, 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 1 dcl. grädde, salt, cayenne.

Krutong: 6 skifvor hvetebröd, 2 msk. smör (40 gr.).

Beredning: Äggen doppas i de med 1 msk. kallt vatten lätt uppslagna ägghvitorna, rullas i stötta skorpor och få ligga 1 tim. på kallt ställe.

Tomaterna sköljas, rensas, skäras i bitar och kokas mjuka i buljongen, hvarefter de passeras. Smör och mjöl fräsas 2 min., tomatpurén och grädden tillsättas och såsen får koka 5 min. samt afsmakas med kryddorna.

Äggen kokas gulbruna i het flottyr. Brödskifvorna, som böra vara 2 cm. tjocka, skäras aflånga, urhålkas, stekas gulbruna i smöret och uppläggas på varmt fat. Äggen läggas på krutongen och tomatsåsen hälles rundt omkring.

Garneras med persilja och serveras som frukosträtt.

Kalkon, färserad, med kastanjer (f. 12 pers.). 1 kalkontupp på omkr. 5 kg., 1 msk. salt (15 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 1/2 hg. späck, i 1 skifva, 3 msk. smör (60 gr.), 1 1/2 lit. buljong.

Till fyllning: 1 1/2 kg. kastanjer, 3/4 lit. buljong, 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 msk. salt, 1 tsk. socker.

Beredning: Kalkonen plockas genast den är slaktad och får därefter hänga några dagar, så att köttet blir mört. Den urtages, sköljes, torkas med en duk och gnides in- och utvändigt med en blandning af salt och peppar. Kastanjerna skalas, få ligga i hett vatten, tills det inre, tunna skalet kan aftagas med en duk. De skalade kastanjerna påsättas i buljongen, tillika med smöret och kryddorna, och kokas mjuka men få ej falla sönder. De upphällas i durkslag och få kallna. Kalkonen fylles med kastanjerna, hopsys med blessyrsöm, uppsättes och belägges med späckskifvan, som fastbindes med fint segelgarn. Den stekes i ugn eller gryta. Kalkonen skäres, garneras med små prinskorfvar, brynt potatis och grönsalad. Serveras med sky eller afredd sås.

Marängsuisse med choklad (f. 6—8 pers.).

Maränger: 165 gr. florsocker, 3 stora ägghvitor.

Till fyllning och garnering: 75 gr. sockrad block-choklad, 50 gr. sötmandel, 6 dcl. extra tjock grädde, 1 msk. socker, 1 msk. vaniljsocker, karmin.

Beredning: Sockret siktas genom fin sikt. Ägghvitorna vispas till hårdt skum och sockret iblandas försiktigt, med gaffel, i ägghviteskummet. Massan lägges i form af små kransar eller vanliga maränger på väl rengjord och smord plåt, hvilka öfversiktas med litet socker och gräddas i svag ugnsvärme, tills de äro nästan genomtorra och släppa plåten. — Chokladen upplöses i vattenbad, utan tillsats af vatten. Mandeln skållas, skäres i tunna skifvor, hvilka rostas lätt med 2 tsk. socker i ugnen. — När marängerna äro kalla, läggas de upp på flat glasskål med tårtpapper, hvarftals med den smälta chokladen, så att de bilda en pyramid. Pyramiden öfverhälles med choklad och beströs med den rostade mandeln. Grädden vispas med sockret till hårdt skum. Hälften af den smaksättes med vaniljsockret, den andra hälften färgas skär med karmin. Den hvita och den skära grädden spritsas, hvar för sig, genom krusig garneringstratt i vackra girlander öfver pyramiden. Suissen bör ej garneras förr än 1/2 tim. innan den skall serveras.

Färs af oxkött (köttfärs) (f. 6 pers.). 5 hg. benfritt oxkött, 50 gr. späck eller rensad njurtalg, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/2 tsk. hvitpeppar, 2 hg. brödpanad eller 2 msk. mjöl (20 gr.), 1 ägg, 1 äggula. 2—3 dcl. grädde eller mjölk, 1/2 msk. finhackad portug. lök, 1/2 msk. smör (10 gr.) till löken.

Till pensling: 1 ägghvita, 2 msk. stötta skorpor.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.), 1/2 lit. kokande buljong eller vatten, tillsatt med 1/2 tsk. fast köttextrakt.

Beredning: Köttet torkas med en duk, urvriden i hett vatten, och skäres i tärningar, hvarvid alla senor och hinnor noga borttagas. Späcket skrapas och skäres i bitar; användes njurtalg, hackas den fint. Köttet blandas med späcket eller njurtalgen samt kryddorna och drifves 6 ggr genom köttkvarn. Färsen stötes därefter i stenmortel tillsammans med panaden eller mjölet, tills den är jämn och smidig, hvarefter den lägges i ett fat, och det uppvispade ägget samt äggulan tillsättas under kraftig rörning. Färsen röres ytterligare omkr. 1/4 tim. under det grädden eller mjölken påspädes litet i sänder. Den pröfvas genom att man kokar litet däraf i saltadt vatten; är den för hård, tillsättes litet mera grädde, i motsatt fall en ägghvita. Om så önskas, tillsättes sist den i smöret frästa löken. En långpanna smörjes med det kalla smöret, färsen ilägges och formas, som en aflång bulle. Den penslas med ägghvitan och beströs med stötta skarpor. Färsen sättes in i ugnen och brynes, under det den flitigt öses med smöret i pannan. När den är brynt, spädes den med den kokande buljongen eller vattnet, tillsatt med köttextraktet, och får steka färdig, hvartill åtgår omkr. 1/2 tim. Under tiden öfveröses den hvar 10:e min. Färsen lägges upp på varmt fat, skäres i tunna skifvor, garneras med persilja och serveras med den uppvispade, silade köttskyn eller med afredd sås. — Om så önskas, användes 3 hg. oxkött och 2 hg. kalfkött, med samma mängd späck eller njurtalg. Färsen kan spädas med buljong eller vatten i stället för grädde eller mjölk. Kokas färsen i vattenbad, spädes den med något mera grädde.

Sillsås (f. 6 pers.). 2 stora salta fetsillar, 3 ägg, 1 hg. godt smör.

Beredning: Sillen flås, tages ur, sköljes och fläkes, ryggbenet tages bort och sillen vattenlägges dagen innan den skall användas. Den inklappas i en fiskhandduk, och alla småben borttagas noga, hvarefter den skäres i små tärningar. Äggen hårdkokas, afkylas i kallt vatten och skäras likaledes i små tärningar. Sillen och äggen blandas därefter i en karott, och det smälta smöret häl-

SIDENHUSET
Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.
Damernas paradis.
Är Skandinaviens största firma för Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger,
Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.
P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.
Landets största detalj-Damskrädderi.
Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populärafd. 1 tr.
Profver & kostnadsförslag franco.
Priserna ytterst låga.

I Syskolan
Textilafdelningen
Thyra Grafström
meddelas undervisning i
Filet ancien
(klostersöm) 4 dagar i veckan. Anmälningar mottagas dagligen. - - -
A.-B. Nordiska Kompaniet
REGERINGSGATAN.

BÄST ÄR
EKSTRÖMS JÄSTMJÖL ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK
EKSTRÖMS VANILJSOCKER ÖREBRO-KEM-TEKN FABRIK

D. B. C.
Flytande Putskräm
för metaller.
Profva den och Ni använder aldrig någon annan. Fås öfverallt.
Fabrikanter: Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.
GÖTEBORG.

Alla svaga barn böra få Apoteket Vasens stärkande Järnpreparat »Ferrol». Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages. Aptitgifvande ökar det hastigt kroppsvikten. På alla apotek till 2 kr. fl.

För den nyfödde.
Komplett utstyrsel, 3 omgångar, välsydt af bästa material. Pris 10 kr. pr kartong. Presentkartongen 14 kr. Fru Caspersson, 9 Karlslundsg., Örebro.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

Fyrtornets
RAHDES
Ansjovis i Ostronsås
Erkändt bästa inläggning.
För finsmakare!

Mellin's Food
är bästa kraftnäring för svaga, kloena barn i alla åldrar.
Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

DET NUMERA FÖRNÄMSTA HVETEMJÖLET ÄR
KRISTALL PATENT

Varför?
Varför köper ett stort antal damer i in- och utlandet med förkärlek, eller rent av uteslutande, Konstflitens gardiner och bomullstyger för sina fönster, sina dräkter, blusar, klädningar och draperier?
Därför att Konstflitens alster icke äro schablonmässiga fabriksvaror, utan väl genomtänkta, konstnärligt hållna produkter av handslöjd, vilka innan de föras i handeln, granskats av en konstnärligt bildad jury.
Vi sända gärna prover och prisuppgifter.
Föreningen Konstfliten, Göteborg

DE FORENTE STATER I AMERIKA.
MAIZENA
DURYEA
NATIONAL STARCH COMPANY NEW YORK, U. S. A.
Ni kan spara
vid tillredandet af Puddingar, Bakverk etc. utan att kvaliteten försämras, om Ni använder färre ägg och i stället
"MAIZENA"
Rätterna tillagas mycket billigare, bli dock lika närande med samma utsökta välsmak.
Våra Maizena-recept tillsändes Eder gratis och franko om Ni insänder ett brefkort med påtecknadt namn och adress till Corn Products Co., Afd. K, Holmens Kanal 9, Köpenhamn.

Lejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE
FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-& KORTVARUAFFÄRER.

les öfver. Anrättningen serveras med nykokt potatis som frukoträtt.

Sauté à la gourmet (f. 6 pers.). 1 kalfnjure, 1 lit. vatten, 1 tsk. salt (till blanchering) 1 svinfilé, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 msk. finhackad portug. lök, 1/2 lit. rå potatis, 2 dcl. brun buljong, 1 msk. madera.

Till formen: 1 hg. smör, 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Njuren blancheras, d. v. s. lägges i kallt, saltadt vatten, får koka upp och koka utan lock 3—4 min., hvarefter den lägges på sikt och får kallna. Den skäres i tunna skifvor och kryddas. Filén torkas med en duk, urvriden i hett vatten, skäres i tunna skifvor, hvilka klappas ut och ingnidas med kryddorna. Potatisen skalas och skäres i skifvor. Löken skalas och hackas fint. — En eldfast form smörjes med en del af smöret. På bottnen af formen lägges ett hvarf potatis, litet salt strös öfver, därpå ett hvarf filé och njurskifvor. Så förfares tills det blir 3 hvarf potatis och 2 hvarf kött. På hvarje hvarf kött strös löken, och resten af smöret lägges i flockar ofvanpå. Buljongen tillsättes, och de stötta skorporna strös öfver. Anrättningen sättes in i ordinär ugnsvärme att steka omkr. 1 1/4 tim. En kvart innan den är färdig påhälles vinet. Sautén serveras som frukoträtt.

Gösfiléer i frityrdeg (f. 6 pers.). 2 gösar på omkr. 6 hg. st., 2 tsk. salt (10 gr.).

Frityrdeg: 80 gr. torrt mjöl, 3 gr. salt, 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 dcl. vatten, 1 ägg.

Till kokning: 750 gr. flottyr.

Beredning: Gösarna fjällas ej, rensas, sköljas, torkas, skäras i filéer, och ryggbenet jämte alla småben skäras bort. Filéerna läggas med skinnsidan mot en skärbräda, och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna gnidas med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de ånyo torkas med fiskhandduk.

Till frityrdegen sammanvispas alla ingredienserna till en tjock pannkaksmet, som får stå och svälla omkr. 2—3 tim.

Flottyren upphettas i en järnkastrull, filéerna tagas med en gaffel och doppas ned i smeten, som fullständigt måste öfvertäcka dem, samt kokas i flottyren, tills de äro vackert gulbruna och genomstekta. De få rinna af på sugpapper, läggas upp på tårtpapper, garneras med persilja, stekt i flottyr och serveras med stufvad spenat eller äppelmos. — Gädda kan tillagas och serveras på samma sätt.

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen Sibylla hvadan innehafvarinnan af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 41. I ett så omfattande ämne kan blott några korta råd här gifvas. Den allra första af en värdinnas plikter är att tillse att hemmet är rent, fint och väl vårdadt, maten god, väl lagad och serverad, dukning och servis oklanderliga. Om barn finnas, att de äro rena, väl klädda och skicka sig väl. Vidare att mottaga besökande och gäster gladt, vänligt och förekommande, äfven svara så i telefon. Vid bordet måste ni vara en artig, uppmärksam värdinna, se till att intet saknas och att allt går tyst och behändigt. En viktig sak är att ni om hemmet redan är bildadt, fortsätter i dess vanor och traditioner och ej inför mycket nytt på en gång, så trifvas både hemmets invånare och gäster bäst. Ivi.

N:r 42. Hvarför ej lägga en liten bänk? Om ni slår ihop en låda och i botten lägger torf och löf, behöfs blott hel.t litet hästspillning öfverst och sedan 25 cent. jord. Ni kan täcka det med ett par innanfönster, och när den blir tom, drifva gurkor i den. Sist i mars eller än hellre först i april är tid nog lägga den om den höljes vid stark frost. I den kan ni drifva alla utom de allra ömtåligaste blomplantor. Ivi.

Sibylla.

N:r 43. Firman Neumann o. Vogel, Stockholm, glasmålnings- o. konstglasmästerianstalt, Barnhusgattan 16 är mig veterligt den enda tillverkaren af »stained glass» i Sverige, ni torde där bäst få önskade upplysningar. Ivi.

N:r 44. Svenska Hem, Kvinnornas andelsförening, tel. riks. 8939 och 146 29 har sin hufvudaffär på Mästersamuelsgatan 3 och torde ni där bäst **få** alla nödiga upplysningar och blanketter för inträde i föreningen. Ivi.

Skyddande symboler.

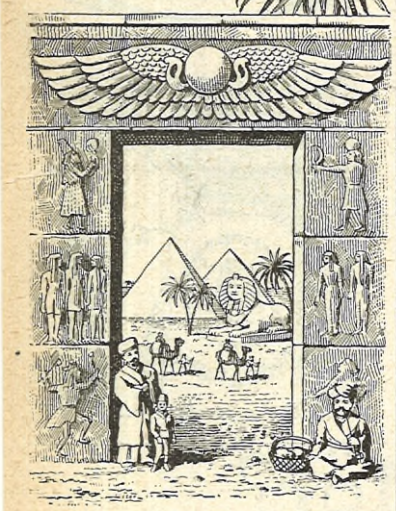

"RA", solen, var medelpunkten för de gamla egypternas religiösa åskådning.

Dess symbol, ett bevingat gyllene klot, anbragtes å tempelväggarne, över bostadsingångarne, å husgeråd och andra föremål som ansågos i behov av ett övernaturligt kraftigt skydd. Till och med å egypternas sandalliknande skodon anbringades Ra-symbolen — som därför torde vara världens äldsta läderskyddsmedel.

* * *

Årtusenden ha gått sedan dess och medel och metoder för lädrets vård ha växlat. Det är dock först i våra dagar, sedan tillverkningen av puts- och konserveringsmedel för läder övertagits av specialfabriker, som man arbetar på fullt vetenskaplig grund.

Nordens största specialfabrik för läderputsmedel, Fabriken Viking i Örebro, har som kännetecken på sina tillverkningar det lagligt inregistrerade märket Vikingaskeppet och ordet "VIKING". Då Vikingskokräm och Vikings övriga puts- och konserveringsmedel tillverkas efter fullt vetenskapl ga grunder av de skickligaste fackmän och äro allmänt erkända som de förnämsta i marknaden, kan man med fog säga att nutidens symbol för läderskydd är märket "Viking", som finnes åsatt varje burk Viking-Skokräm och Vikings övriga fabrikat.

Man bör vid inköp noga granska burken. Finnes där ej märket "Viking", är varan ej äkta, utan bör återlämnas.

Rikhaltiga variationer. Begär prisk.
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38
STOCKHOLM.

Du begagnar väl
Happachs Diamant-Tvål,
husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande hvit och arbetet till ett nöje.

Kom ihåg, att då du föredrager vår **Svenska** tvättvål före den Engelska, du därigenom gagnar **Sverige** och skaffar arbetsförtjänst åt **Svenskar.**

HAPPACHS SAPFABRIKS A.-B.
Malmö & Stockholm

Drygt och effektivt!

Förnämsta vita stångtvål är
Barnängens
OBS. Björnstämpeln!
Äkta Balsamiska
Aseptintvål

EDV. NERLIEN, A.-B.
STOCKHOLM - - LUND

Sveriges *bäst sorterade* fotografiska affär.
Bästa inköpskälla för fotografer och amatörer.

Herrar affärsmän torde observera, att : :

Jönköpings läns Tidning
— JÖNKÖPING —

läses av en köpstark befolkning i såväl stad som på landsbygden. Egna lokalredaktioner i Huskvarna och Nässjö. : :

Jönköpings läns Tidning

utkommer varannan dag. Annonspriset är 6 öre före och 5 öre efter text. Införes annons minst 5 gånger lämnas rabatt. Var god infordra offert. — Prenumerationspriset är per år endast : : : : :

Kr. 2: 50.

På grund af den utomordentligt hastiga åtgången af lotter i
LILLSJÖNÄS' BARNKOLONIS

Lotteri

kommer **DRAGNING** att äga rum redan i **MARS** månad i år.

Insänd därför **skyndsamt** Eder rekvisition, märkt X 1, adress: Lillsjönäs Barnkolonis Lotteri, Artillerig. 60, Stockholm hvarifrån lotterna sändas mot postförskott för lottpriset à 2 kr. pr st. jämte kostnad för porto och dragningslista.

10,000 VINSTER
Hvar 8:de lott vinner.

Högsta vinstvärdena kr. 9,000 (Bosättning till 4 rum, kök och jungfrukammare), 5,000 (Juvelskrin af skulpt elfenben med smycken) 4,000, 3,000, 2,300 o. s. v. 11 vinster om öfver 1,000 kr. 77 vinster om 900—100 kr. 1,600 vinster om 90—40 kr. 800 vinster om 39—25 kr. 4,200 vinster om 24—10 kr. o. s. v. Lägsta vinstvärde 4 kr.

BENGT OXENSTIERNA.
Lotteriets föreståndare.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när ni svarar på annons om ledig plats.

ELEVER mottagas på Privat Sjukhem i Sthlm. Vid. B. Thyselius' Byrå, Greftureg. 1. R. 3882. A. 8939.

FÖR EN BÄTTRE, snäll o. anspråkslös flicka finns plats i godt hem på landet att hjälpa till med alla i ett hem förekommande göromål, endast två personers hushåll. Medlem af familjen. Svar med foto. till »1 maj 1915», Almhult p. r.

FÖRESTÅNDARINNA för mindre ålderdomshem, gudfruktig och pålitlig och med praktisk duglighet får plats från 15 juni. Svar jämte fotografi och rekommendationer till Friherrinnan v. Essen, 49 Strandvägen, Stockholm.

EN FLICKA, snäll och villig, ej rädd för arbete, kunnig i matlagning, bakning, konservering och för öfrigt hvad i ett landthushåll förekommer, får plats den 1 nästa maj som husmoderns verkliga hjälp. Svar till »Landthushåll», Östgöta Correspondentens kontor, Linköping f. v. b.

EN UNG, PÅLITLIG, BILDAD TYSKA önskas under sommarmånaderna som hjälp och sällskap åt 4 barn mellan 14—5 år. Svar med foto, betyg och lönepret. till Dr. Wennerberg, Erik Dahlbergsgat. 14, Göteborg.

SOM SÄLLSKAP och hjälp i treflig, ansedd ämbetsmannafamilj i Sthlm erb. bildad, hushållsvan flicka plats. 2 jungfrur finnas. Norra Inack.-byrån, Drottninggatan 68.

BÄTTRE FLICKA, frisk, enkel och anspråkslös kunnig i såväl finare som enklare matlagning, bakning, konservering m. m. samt sömnad, erhåller förmånlig plats på bruk i Västmanland. Jungfrur finnas. De bästa rek. fordras. Svar jämte betygsafskrifter, ref. och löneanspråk till »Disponentfru», Iduns exp., Stockholm.

EN ENKEL, händig, förståndig flicka, sy-, tvätt och strykkunnig, med gladt lynne och god karaktär önskas till 5 friska barn. Svar till »25 kr.» Skönberga p. r.

EN BILDAD, anspråkslös och sparsam flicka, kunnig i enkel matlagning erhåller genast mot fritt vivre plats att sköta hemmet för ensam dam i större sjöstad. Alla bekvämligheter finnas. Svar till »Hemtrefnad», Iduns exp.

I VÄRMLAND, i godt hem å egendom, får bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., plats 1 maj. Medlem af familjen. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BILDAD, BARNKÄR och anspråkslös flicka erhåller plats den 15 april att som familjemedlem och husmoders hjälpreda i hem där jungfru finnes, deltaga i förefallande göromål med särskild uppgift att med intresse hafva tillsyn öfver en gosse 7 år och en flicka 3 år. Svar med uppgift å löneanspråk, ålder m. m. och helst foto, sändes under adr. »Hjälpreda», Varberg p. r.

Till hem i Göteborg
sökes till 24 april som hjälp o. sällskap åt 3 barn, ålder 7—3 år, en bildad, skolad, ung flicka med ordningssinne och från verkligt godt hem. Som platsen ställer stora fordringar på den sökande, göre sig endast den besvär, som har goda muntliga och skriftliga ref. samt för öfrigt har kännedom om en dylik plats' beskaffenhet. Svar med ingående upplysningar, foto o. löneanspr. före 25 mars till »Solid», Svenska Telegrambyråns Annonsafdelning, Göteborg.

Befattn. som köksföreståndarinna vid Sjukvårdsanstalten å Kålltorp
blifver ledig den 1 juni 1915.

Lönen är 600 kr. pr år jämte bostad, bestående af två rum, samt kost och tvätt.

Kompetenta sökande till denna befattning kunna före den 31 mars detta år till Sysslomannens kontor inlämna sina till Styrelsen ställda ansökningar, åtföljda af frejdebetyg samt bevittnade afskrifter af öfriga betyg som styrka den sökandes kompetens.

Göteborg den 8 mars 1915.
Enligt uppdrag:
SYSSLOMANNEN.
Postadress: Kålltorp, Göteborg 6.

Biträdande föreståndarska o, en öfversköterska
sökas för Säters hospital. Båda måste vara skolade sköterskor. Begynnelselön för den förra 600, för den senare 500 kr., därjämte sedvanliga naturaförmåner. Ansökan insändes till ÖVERLÄKAREN.

Tvänne flickor,
systrar eller goda vänner, ordentliga och snälla, önskas till ett godt prästhem på landet, att under husmoders ledning sköta allt hvad till ett hem hör. Vidare gen. korrespondens. Svar till »Prästhem» Vendel (Uppsala län) p. r.

Kokerska
verkligt kunnig i matlagning och bakning, snäll, ordentlig och pålitlig med goda rek., helst från genomgången hushållskurs samt förut innehafd plats, som under erfaren husmoders ledning vill sköta hushållet i familj best. af 6 pers., erhåller förmånlig anställning i Göteborg inst. 1 el. 24 april. Husjungfru finnes. Betyg jämte foto sändes under adr. »Apotekarefamilj», Göteborg p. r.

Slöjd- och hushållslärarinna
får plats som extra biträde den 6 april.
REKTOR E. BROLIN, Osby.

PLATSSÖKANDE

UNG NORRLÄNDSKA som genomgått hushållsskola och särskildt är kunnig i bakning och finare handarbeten önskar plats i bättre familj — där jungfru finnes — som husmors hjälp. Svar m. »V. L.», Iduns exp. f. v. b.

ORDNINGSAM 30-årig flicka, som genomgått hushållsskola och är fullt kompetent att sköta ett hem, önskar plats som hushållsfröken eller föreståndarinna. Svar motses af »Britta», Sandvikens Tidning, Sandviken f. v. b.

PÅLITLIG, frisk och barnkär flicka, 23 år, önskar till 1 maj plats att sköta barn. Sv. t. »Pålitlig», Södertelje p. r.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning, bakning och för öfrigt allt som förekommer inom ett hem, äfven enklare sömnad, önskar plats. Svar till »Våren», Näsviken p. r.

ENKEL, BÄTTRE FLICKA, kunnig i linnesömnad, önskar plats i godt hem den 1 april eller senare, helst som barnfröken men är äfven villig att deltaga i andra göromål. Gärna uppåt landet. Svar till Ester Andersson, Allarps Gård, Näsbyholm (Skåne).

BÄTTRE FLICKA önskar plats i familj som husmoders hjälp. Har varit ett år i prästgård som hushållselev. Lön önskvärd. Svar till »Familjemedlem», Tvetaberg p. r.

MOT FRITT VIVRE önskar ung, bildad flicka lära och deltaga i alla husliga göromål å herrgård. Händig i klädsömnad, villig undervisa barn. Önskar anses som familjemedlem. Sv. till »Familjemedlem L. P.», Iduns exp. f. v. b.

UNG, BÄTTRE, barnkär flicka önskar plats hos god familj, helst i Sthlm eller dess omnejd, som barnfröken eller hjälp till förefallande göromål inom ett hem. Äfven van vid skrifgöromål. Svar till »Småländska 20 år», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA önskar komma till landtegendom för att lära matlagning. Är villig att deltaga i alla förekommande göromål. Svar till »Intresserad», Göteborg 4.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats i god familj för att deltaga i alla förekommande sysslor. Är äfven villig hjälpa till med skrifgöromål. Svar till »Nu genast», Färiestaden p. r.

20-ÅRIG bildad skånska önskar mot fritt vivre eller någon afgift lära hushåll under vänlig husmoders ledning. Kan biträda med skrifgöromål om så önskas. Svar till »Familjemedlem våren 1915», Helsingborg p. r.

20-ÅRIG BILDAD FLICKA, intresserad af husliga göromål, önskar mot någon lön plats hos ensam dam eller i mindre familj, som husmors verkliga hjälp och sällskap. På vänligt bemötande fästes stort afseende. Svar till »Goda referenser» under adr. S. Gumaelii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

TILL PRÄSTGÅRD eller landtegendom önskar 21-årig bildad flicka komma som hushållselev för 6 à 8 veckor. Svar med villkor till »A. E. H.» Kilafors p. r.

TROENDE, BÄTTRE FLICKA, önskar plats i fin familj som sällskap och hjälp där jungfru finnes. Är kunnig i sömnad. »Småländska, Oskarshamn p. r.

TVÅ ORDENTLIGA FLICKOR önska plats i samma familj till 1 maj som köksa o. husa. Sv. t. »A. F.», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA som genomgått slöjdseminarium önskar lämplig plats i skola eller familj. Tacksam för svar till »20 år», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

UNG, frisk och glad landtbrukardotter önskar i vår mot fritt vivre eller liten lön plats i god familj där jungfru finnes. Är villig biträda med alla inom hemmet förekommande göromål. Den sökande har genomgått enkel hushållskurs samt är kunnig i väfnad. Svar till »Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

UNG, BILDAD SJUKSKÖTERSKA önskar plats att sköta en sjuk. Svar inom 8 dagar till »Syster», Iduns exp.

I GODT HEM i stad eller på landet, sökes plats af bättre hushållsvan flicka kunnig i matlagning, bakning, syltning. Goda betyg. Svar till »Arbetsam—Ansvar», Iduns exp., Sthlm.

UNG, NORSK, kvindelig student önsker fra sommeren eller hösten post som selskapsdame eller guvernante. Bill. mt. »Norsk, övet i sprog», Poste restante. Haugesund, Norge.

PRAKTISK, hushållsvan bättre flicka önskar mot någon lön plats i familj som duglig husmors verkliga hjälp. Svar till Box 41, Mjölby.

BARNSKÖTERSKA, ordentlig o. pålitlig, med mångårig vana vid barn samt med utm. betyg och goda rekommendationer, söker plats till 1 maj. Svar till Rikst. Lidingö 186. Allm. Lidingö 437.

PLATS SÖKES, att vårda barn, på barnhem eller i hem där husmoder saknas. Bästa rek. finnes. Svar till »Lefnadskall» P. R. Göteborg 4.

ORDENTLIG FLICKA önskar plats i mindre familj där jungfru finnes, att vara husmoder behjälplig. Helst uppåt landet. Ej i stad. Vid lön fästes ej vidare afseende. Svar märkt »M. 27 år» Kiosken Gust. Ad. Torg. Malmö.

GOTTLÄNDSKA, från bildadt hem, önskar mot fritt vivre komma till landtegendom för att tillsammans med jämnårig flicka under duktig husmors ledning sköta hushållet. Tacksam för svar vore »Arbetsglad 20-åring» Iduns exp., Sthlm. f. v. b.

BILDAD, hushållsvan flicka önskar plats som husföreståndarinna hos ensam herre eller i liten familj. Svar till »S.» Iduns exp. f. v. b.

50-ÅRS FRUNTIMMER, vid god vigör önskar komma i bättre hem hos änkeman eller ensam dam, för att vara behjälplig med hushåll, sömnad och förefallande göromål. Små pret. Svar till »Huslig» Tidningskont., Skeppargat. 21, Stockholm.

18-årig, musikalisk skånska,
hurtig och gladlynt, som genomgått 8-klassigt läroverk, är kunnig i enklare kläd- och linnesömnad samt finare handarbeten, önskar plats till våren i treflig familj. Lön önskas. Svar märkt »H. H», Gumaelii Annonsbyrå, Malmö.

Husföreståndarinna.
Enkel och praktisk landtbrukaredotter af god familj, kompetent att med ordning o. omtanke sköta ett bättre hem, önskar plats som husföreståndarinna, helst på landet där husmoder saknas. Kunnig i matlagning o. s. v., referenser lämnas. Svar till »Plikttrogen», fack 8, Ronneby.

Bättre flicka
med goda meriter önskar snarast plats som husföreståndarinna i familj, där husmor saknas, eller hos ungherre. Sv. till »R. J.», Åkersberg, Sveg.

Folkskollärarinna
med studentexamen
önskar under ferierna 15 juni—1 sept. eller del däraf plats som guvernant. Svar märkt »G. M.», Gumaelii Annonsbyrå, Malmö.

Ung musikalisk flicka
af god familj önskar komma till en ensam äldre dam på landet som sällskap eller hos någon klen äldre dam, där jungfru finnes, för att se om och sköta hemmet. Svar till »18 år», Sv. Telegrambyrån, Örebro.

Ung, stark flicka,
som genomgått epidemi- och samaritkurs samt ämnar gå sjuksköterskevägen, önskar för någon tid plats som biträde hos läkare. Svar till »Nell 19», Gefle p. r.

INACKORDERINGAR.

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hemtrefnad i lugn, vacker trakt af Dalarne. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29

INACKORDERING för en 14 års gosse önskas under sommarferierna i prästgård i Norrland där tillfälle till bad och jämnåriga kamrater finnas. Sv. med prisuppgift jämte öfriga upplysningar till Fru Sanna Karlström, Ö. Bangatan 40, Örebro.

LITEN FLICKA i 2—12-årsåldern, som saknar föräldrahem, emottages till fostran och öm, moderlig vård under uppväxtåren hos aktningsv. medelåld. fru, som äger vana och glad förståelse att handleda barn. Musiklekt. gifvas i hemmet, hvilket är friskt beläget i landsortsstad, där goda skolor och läroverk finnas. Priset moderat. Svar härå torde sändas till »Hem och vård», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

I SÖRMLÄNDSK PRÄSTGÅRD, helst i närh. af sjö och Västra stamb., önskas inackord. för fru med tre barn fr. 15 juni, samt konfirmationsundervisning för två af dem (gossar). Svar till »M.» Svenska Annonsbyrån, Göteborg.

KONFIRMANDER mottages i sommar hos kyrkoherden W. Bergstrand, Långared.

KONFIRMANDER mottagas äfven i år (sjunde året), 15/6—1/8, af pastor Rudolf Möller, Svanesund, Orust, Bohuslän. Pris 125 kr.

KONFIRMANDER mottagas äfven instundande sommar under 5½ veckor fr. o. m. den 25/6 invid sjö, härligt beläget kyrkoherdeboställe i Katrineholmstrakten. Afgift för allt 150:— kr. Vidare pr telef. Sthlm. R. T. Österm. 775, 10906, Hagaryd 1 samt Sthlm. A. T. Vasa 2176, 1724. Brunkeberg 4159.

Konfirmander.
Läsflickor emottagas under sex veckor instundande sommar i prästhem i mindre landsortsstad på småländska höglandet för att tillsammans med egna döttrar deltaga i konfirmationsundervisning. Närmare genom regementspastor H. Nilson, Eksjö.

Lisakulla Hvilohem, Sätila
(Västergötland)
erbjuder ett lugnt och stilla hem i naturskön trakt för personer som äro i behof af hvila och rekreation.
Enskilda rum 80 pr månad, delade 70. Blir vistelsen längre än en månad, billigare. Förfrågningar besvaras tacksamt. Adress fru Elisabeth Schultheisz, Sätila.

Sinnessvag person
kan få god inackordering på landet. 50 kr. pr mån. Van skötare. Svar till »Inackordering», Iduns exp. f. v. b.

Konfirmander
(flickor) mottagas instundande sommar i Eds prästgård, Ångermanland. Enastående naturskönt läge vid Ångermanälfven en mil från Sollefteå. Närmare underrättelser genom kommunister O. Genberg, adress Edsbordet.

Tyra Rinmans Konvalescenthem för barn
rekommenderas. Undervisning kan erhållas. Landvetter.

Konfirmationsundervisning
tillsammans med egen dotter samt inackordering, kan i sommar erhållas i större prästgård, vackert belägen mellan sjöarna Vettern och Tåkern nära Omberg, invid järnvägsstation. Tillfälle till bad. Kyrkoherde Holmberg, Rogslösa.

Anglicia, Rättvik.
Engelskt-svenskt pensionat, öppet året om. Fröken Young. R. T. 37, Rättvik.

Östermalms Förlossningshem,
12 Floragatan 12, 4 tr., hiss, Stockholm. Rikstel. 97 56. Allm. Tel. 97 56.
Fritt val af läkare och ackuschörska. Referenser till följande herrar läkare: Erik Ahlström, Edv. Alin, Emil Bovin, Hj Forssner.
Prospekt sändes på begäran.
HILMA FREDLUND, Föreståndarinna
Rikstel 90 12. Allm Tel. 12 50

Vägen till framgång
ligger alltid öppen för den, som genom **ökade kunskaper** vill skaffa sig **större inkomster** och därigenom bereda sig en tryggad framtid. I vår **undervisning pr korrespondens** ha tu entals unga män och kvinnor funnit det medel, varigenom de kommit i besittning av förmånliga, välavlönade p atser.

Följ deras exempel!

Eder ålder, boningsort eller nuvarande sysselsättning utgör ej något hinder vid undervisningen. Betalningsvillkoren äro synnerligen **förmånliga.**

Ifyll **nedanstående kupong** och sänd den till oss i öppet kuvert, frimärkerat med 4 öre.

Hermods Korrespondensinstitut
Malmö Dir. H. S. Hermod Österg. 53 B.

Sänd mig gratis och utan förbindelse å min sida Ert illustrerade prospekt för den avdelning, framför vilken jag markerat ett ×.

Merkantila avdelningen. Språkavdelningen. Tekniska avdelningen. Realavdeln. | **Lantbruksavdelningen. Juridiska avdelningen. Konstmålningsavdelningen.**

Namn: .....
Adress: .....
Idun 30. 3 15.

D:r H. CEDERBERGS medicinska **SASOL-TVÅL** *för toaletten.*

är afgjordt nutidens förnämsta ***skönhets-*** och barntvål. Antiseptisk! Med härlig parfym à 60 öre och utan parfym à 50 öre öfverallt, äfven å apoteken

AKTIEB. SASOL, GÄFLE.

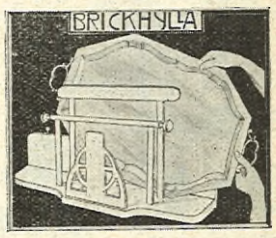

En komplet'eringssak för alla hem
af massiv ek, lack. i önsk. kulör. Plats för 3 brickor. Sändes fraktfr. till kr. 6:— m. efterkr.
VALHALLA SNICKERIFABRIK.
Mörrum. Tel. 44.

Daglig hemgymnastik
bortarbetar trötthet och uppmjukar styfva lemmar. Börja idag därmed och tag gymn.-häfstången »Ideal» till hjälp. Standardstorleken kostar endast Kr. 6:— fraktfritt mot efterkraf. Uppgif vid beställn. dörrvidden. Prospekt på begäran.
Th. P. Påhlsson, Stockamöllan.

En dryck just för Er
är
Brana-Kaffe

Fritt från coffeingift och garfsyra.
Närande. Välsmakande.

Säljes öfverallt, brändt och malet, i eleganta påsar à kr. 1: 10 pr kg.

Doktor J. Arvedsons kurs

Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enl. kongl. maj:ts medgifvande samma komp. o. rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.
Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. ***kapten J. Thulin, LUND.***

Med. D:r E. Kleens

ett-åriga) ***kurs i Massage och Sjukgymnastik*** (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. ***N:r 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp.*** Prospekt begäres städse under adress ***Engelbrektsgatan 43 B, II.***

Göteborgs Gymnastiska Institut,

längsta och fullständigaste specialkurs i

Sjukgymnastik och Massage,

— Begär utförligt prospekt. —

Kurs i Massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Inga gråa hår

erhåller den, som använder den sedan öfver 30 år öfver hela världen välkända
Royal Windsor
(giftfri)
Intet färgämne. Försändes diskret, kr. 5 + porto.
Franska Parfymmagasinet,
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21, Stockholm.

OATINE

är ren hafreextrakt. För dålig mage ordineras hafregröt; för dålig hy **Oatine hafrecreme,** som renar porerna, aflägsnar fräknar och finnar samt gifver hufven ett ungdomligt friskt utseende. Äkta **Oatine-Creme i hvit burk** med **grönt lock:** pris 1.50; 4-dubbelt inneh.: 3.—. **Oatine-Snow** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11. Birgerjarlsg. 16 o. Drottninggr. 63, Sthlm.

Turkiska badet,

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

MAGASIN FÖR KONST, NYHETER och moder. Sjunde årg., 1830, uppköpes. Prisuppgift till Ejlert Troili, Stockholm, Upplandsgatan 33, I.

Crême de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber à 40 öre hos *Herrar Speceri-, Färg- och Parfymhandlande* m. fl. samt å *Apoteken.*

Damer! Vårda Eder hud!

Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med **Skin-Food** erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

H·G·SÖDERBERGS IMPORT A.B.

1MA ANTRACIT, HUSHÅLLSKOL & KOKS

Riks- o. Sthlmstel. Namnanrop. Begär endast **Söderbergs Kolimport.**

Lektioner i Linnesömnad,

även blusar, underkjolar, sportskjortor och barnkläder.
Elever mott gas dagligen.
Karin Egnér. **Eva Egnér.**
R. T 35 30. Sibyllegatan 36, Stockholm. A. T. 210 04.

Alla vårens nyheter i

Sahlins Eslöf

prisbelönta

Goss-, Flick- och Barn-kläder

nu inkomna hos

Sahlins ensamförsäljare

i alla städer samt

Sahlins Kungsgatan 45, Göteborg.
Sahlins Södergatan 12, Malmö.

Alla äro ense om att

EUCALYPTUS OLJA

är ett osvikligt medel

mot de svåraste fall af **Reumatism, Gikt, Stelhet i lederna.** Erhålles i flaskor à kr. 1.50 med fullständig beskrifning hos alla Färghandlande samt från importören

CHARLES WEYDE'S
DROGAFFÄR, Norrköping.

Skrif ett brefkort och rekvirera 1 flaska!

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Tidning.
Borås: Borås Tidning.
Engelholm: Engelholms Tidning.
Gefle: Gefle-Posten.
Halmstad: Hallandsposten.
Helsingborg: Helsingborgs Dagblad.
Hernösand: Hernösands-Posten.
Hudiksvall: Hudiksvallsposten.
Jönköping: Smålands Allehanda.
Kalmar: Barometern.
Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.
Karlstad: Nya Wermlands-Tidningen.
Landskrona: Landskrona-Posten.
Linköping: Östgöta Correspondenten.
Lund: Lunds Dagblad.
Lysekil: Lysekils-Posten.
Malmö: Skånska Aftonbladet.
Norrköping: Östergötlands Dagblad.
Sköfde: Skaraborgs Läns Annonsblad.
Sundsvall: Sundsvalls-Posten.
Söderhamn: Helsingen.
Södertelje: Södertelje-Södertörnsposten.
Uppsala: Uppsala.
Västervik: Västerviks Veckoblad.
Västerås: Westmanlands Allehanda.
Växiö: Smålandsposten.
Visby: Gotlänningen.
Örebro: Örebro Dagblad.
Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.
Östersund: Jämtlandsposten.

Joh. Lundström & C:o A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

Prima Antracit

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

Begär vid telefonering å Riks och Allm. ***endast "Lundströms".***

Birgitta-Skolan,

Beridarebansgatan 17.

Kurserna i klädsömnad, linnesömnad, barnkläder och konstväfnad börja åter efter Påsk.
Anmälningar emottagas dagligen.
Allm. tel. 41 48. Riks. N 898. ***Elisabeth M. Glantzberg.***

55 Kungsgatan | **Almedahls Försäljnings-Magasin,** | **55 Kungsgatan**

Kontoret 21 66. **GÖTEBORG.** Butiken 11 31.

Damast- och Drälldukstyger. Lakanslärft. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.

Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.
Levererar fullständiga *Linneuppsättningar* för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privathem samt Brudutstyrslar.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och nattskjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

Kungl. Hantverksskolan för blinda Kristinehamn.

begynner nytt arbetsår den 25 nästkommande augusti. Medellösa elever erhålla statsbidrag. Närmare upplysningar genom skolans föreståndare, adr. Kristinehamn.

Lektioner i DAMKLÄDERSSÖMNAD medd. erf. lärarinna. Eleven syr eget arbete. Pris pr mån., 10 tim. i veckan 35:— kr. Vidare i Riks. Österm. 491, eller i biljett till Fr. A. Ekelund, Grefturegat. 24 A 1 tr. Stockholm.

"Praktisk väfkurs"

2:dra kursen

Enkefru emottager bättre flickor för undervisning i de Skånska såväl som en del andra landskaps väfnader; spånad och handarbeten. Kursen 3 mån. Pris pr mån. för undervisning med helinackordering 60 kr. De som vilja deltaga i hushållet, 35 kr. Svar till »Praktisk väfkurs», Skegrie.

SJUKSKÖT. eller annan sjukvårdsintresserad dam kan få öppna sjuksköterskebyrå i Sthlm. 1,500 kr. kapital erfordras. Svar t. »Små omkost». Iduns exp.

Trädgårdsbok för lägenheter »LILLA TRÄDGÅRDSBOKEN» av Oscar Tamm, pris 75 öre.

Harfvalotteriet

till förmån för
Föreningen självförsörjande Bildade Kvinnors Hvilohem.
50,000 lotter à 2 kr. Vinstvärde 60,000 kr.
Bland de högsta vinsterna märkas
Möblemang till 3 rum o. hall m. m. *5,000.* **Motorbåt** *3,000,* **Pärlhalsband** *2 100,* **Flygel** *1.500,* **Linneutstyrsel** *1,500,* **Fullständ g bordsuppsättning** af nysilfver o alpacca *1,300,* **Motorcykel** *1,035,* **Bibliotek** *1,000,* **Pianino** *985* etc.
Lotter erhållas efter rekvisition märkt I under adress *Harfvalotteriet, Skepparegatan 19, Stockholm,* antingen mot posttörskott eller mot förskottslikvid 2 kr. jämte kostnad för porto och dragningslista (35 öre).

Anna Josephson,
v. ordf. i S. B. K:s styrelse.
Lotteriets föreståndare.

Ingen välklädd dam

kan numera ursäktas, om hon visar sig med öppen blus eller kjol, när det finnes en tryckknapp, som kan förhindra detta.

Använd därför

Säkerhetstryckknappen

"KLETTE"

och man riskerar aldrig, att klädningen går upp.

Alla välsorterade affärer föra **Säkerhetstryckknappen "KLETTE".**

Ferrin

Fås på apoteken
Bästa järnmedel
Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 21,200,000 kronor.
Stockholmskontor: Arsenalsgat. 9.
Filialer: { **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**

Deposition } 4 1/2 %
Kapitalräkning }
Sparkasseräkning 4 %.
Fondafdelning. **Kassafack**

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915.